



# תלמיד בבלוי

## ‘אמרא ופירושה’

מסכת יoma

חלק ג

דף טז-כא

מהדורות לומדי  
הדף היומי

# מִסְכָּת לִרְמָא

עם פירוש גמרא ופירושה  
ותבנית ש"ס נהרדעא החדש

©

**כל הזכויות שמורות**

יצא לאור ע"י  
מכון 'תלמוד והלכה'  
רחוב מנחם משיב 12  
ירושלים

**מחדורות ביקורת**

להזמנות מרכזות לשיעורי הדף היומי  
053-3129507

כל הערת והסתפה התקבל בברכה  
בפקס 08-9298155

**תבנית הש"ס:**



**ניקוד:**

דיקטה

**שיעורים ועימוד:**

דוד לוי

050-4130067

סדר הלימוד מיום שלישי טו אייר תשפ"א  
עד יום ראשון כ אייר תשפ"א

דף הימי מסכת יומא דף טז עד דף כא

**הנושאים המרכזיים:**

דף יט	דף טז
<ul style="list-style-type: none"> <li>• שתי לשכות לכח"ג בצפון ובדרום. אם פרהדרין בדורות סמוך לשער המים ו' לשכות העוזרה. ז' שעריו העוזרה אם כהנים שלוחי דין השבעת הכהן [באיור 'אתה שלוחינו'. מעשה באזוקין]</li> <li>• רמז בקריאת שם. דרישות בפסוק 'ודברת בם'. שיחת חולין</li> <li>• כיצד מונעים מהכח"ג לישון בליל יה"כ. שינוי בליל יה"כ</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• סתם משנה ב'מידות' רבוי אליעזר בן יעקב</li> <li>• 4 לשכות במקצתות עוזרת נשים נמייכות גובה כותל מזרחי [כראב"י שמעלה היתה בעוזרת ישראל, ולא כר"י שמצוות באמצע עוזרה (שב'מידות' מבואר שרוב המזבח בדורות)]</li> <li>• גובה הר הבית והעזרות אורך ורוחב העוזרה [ומה היה שם]</li> </ul>
דף ב	דף יז
<ul style="list-style-type: none"> <li>• זמן תרומות הדשן בכל יום, ביום הcpfורים וברגילים</li> <li>• איברים שפקעו אחר חצות לילה. מקור שחיצות עוזה יכול Mai קריית הגבר</li> <li>• קולות הholcum מסוף העולם ועד סופו</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• מקום לשכת הטלאים [ישוב הסתירה בין תמיד למידות]</li> <li>• ישוב הסתירה במיקום לשכת לחם הפנים כהן גדול מקריב ונוטל חלק בראש [כמה נוטל משתי הלחם ומלחם הפנים (אם משמר הנכס נוטל על הגפת דלותה. הדין כשיש משמר המתעכב)]</li> </ul>
דף כא	דף יח
<ul style="list-style-type: none"> <li>• עשרה ניסים נעשו בבית המקדש [ב' ניסים בירושלים. ניסים שהיו בפנים. ניסים קבועים]</li> <li>• אש המערה [של גבוה ושל הדיווט. רבועה כארוי או כלב. אם העשן נתה לצדדים (אייזה רוח טוביה)]</li> <li>• שעשوت</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ז' ימי הפרישה קוראים לפניו בסדר היום ערבי יה"כ [מעבירים לפניו פרים וכוכ. מונעים מאכל מרובה, ומأكلים שונים]</li> <li>• ראה זיבת מלחמת מאכל [אם נתמא. אם עולה לו' נקיים]</li> <li>• מלמדים את הכח"ג סדר החפינה. משביעים שלא יונה</li> <li>•ليل יה"כ קורא או קוראים לפניו</li> </ul>



# **אלפי שעות תורה יכולות להיות שלך בקלות!**

זכינו ובס"ד חוכרות גמרא ופירושה' מתקבלות מיד שבוע בקורס רוח ובהנאה מרובה בקרב לומדי הדף היומי די בכל אתר ואזור בארץ הקודש ובתפוצות.

עקב הביקוש הרב אנו נערכים להגדלת תפוצת החוכרות המודפסות, לשם כך אנו יוצאים במצע גיוס שותפים המעוניינים לזכות את הרבים **אלפי שעות תורה**.

כל שותף יקבל הקדמה בהתחית הדף הנלמד להצלחתו ולהצלחת בני ביתו או להבדיל לע"ג יקידז.

**לשותפות חייגן:**

**053-3129507 | 052-7652482**





יומא דף טז

יום שלישי טו אירן תשפ"א

הרומית מזרחת היא לשכה שהיו עושים בה לחים הפנים מזרחת צפונית בה גנו בית חסונאי אבני מזבח ששקצום מלכى גוים צפונית מערבית בה יורדין לבית הטבילה אמר רב הונא מאן פנא מדות רבי אליעזר בן יעקב היא [התבאר בדרך הקודם].

◆◆◆

**ראייה א' שמסכת מידות נשנה ע"י רבי אליעזר בן יעקב, ממשנה שנשנית במידות ובסוף אמרדו אמר רבי אליעזר בן יעקב'**

עליל הקשתה הגمرا סתירה בין ממשנה במסכת מידות למשנה במסכת תמיד, והגمرا תירצה שהמשנה במסכת מידות שנייה כדעת רבי אליעזר בן יעקב, הגمرا מוכיחה זאת ממשנה אחרת במסכת מידות שרבבי אליעזר בן יעקב שנה אותה. דתנן - שניינו במסכת מידות, עורת נשים הייתה אוֹרֶךְ מֵאָה וּשְׁלָשִׁים וּחַמֵּשׁ אַמָּה, על רוחב מֵאָה וּשְׁלָשִׁים וּחַמֵּשׁ אַמָּה.

ואربע לשכות היו באربע מקומות קדושים,  
ומה היו ממשימות,

**[לשכה א': לשכת הנזירים]**

הרומית מזרחת, היא הייתה לשכת הנזירים, שם נזירים מבללים את שלמיהן, ומגלחים שערן - שם הנזיר מגלה את שعرو, ומשליחין פתח הדוד - את השער שהם גילחו היו נזנים באש שתחת הקדרה שבה מבשלים את השלמים, דכתיב (במדבר ו יח) 'יגלח הנזיר פתח האל מועד את ראש נzzo, ולקח את שער ראש נzzo, ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים'.

**[לשכה ב': לשכת דיר העצים]**

מזרחת צפונית, היא הייתה לשכת דיר העצים, שם כהנים בעלי מומין עומדים ומתלוין בעצים [בודקים את עצי המערכת שאין בהם תולעים], שכל עץ שיש בו חולעת, פסול לגבי מזבח.

**[לשכה ג': לשכת המצורעים]**

צפונית מערבית, היא הייתה לשכת המצורעים, שם היה מקוה שהמצורעים היו טובלים, למצורע היה טובל תחילת לפני שנכנס להר הבית, ולאחר שבעה ימים מביא קרboneתו, ואזי טובל שוב בלשכת מצורעים לפני שמוזים עליו מדם הקרבן, כפי שיבורר להלן (ל:).

**[לשכה ד': רבי אליעזר בן יעקב: שכתי מה משמשת. אבל שאל: לשכת בית שמניא]**  
מערבית דרוםית.

**אמר רבי אליעזר בן יעקב: שכחתי מה הייתה משפטת.**

**אבל שאל אומר: בה היו נותנין יין ושמן, והוא היה נקרת לשכת בית שמניא.**

ומכך שהמשנה אומרת 'אמר רבי אליעזר בן יעקב שכחתי מה הייתה משפטת' משמע המשנה זו אמרה רבי אליעזר בן יעקב, שביאר מה עשו בג' הלשכות ועל הלשכה הריבית הוא אומר שכחתי מה הייתה משפטת. ומכך יש ללמד שגם שאור המשניות במסכת תמיד שלא מפורש מי הוא התנא שונה אותו (סתם משנה), הם דעת רבי אליעזר בן יעקב.



מערב

עזרת נשים

מזרחה



דרום

♦♦♦

**ראייה ב' שמסכת מידות נשנה ע"י רבי אליעזר בן יעקב, רק לשיטתו גובה היכל היה 20 אמה וחצי, ולכן הוצרכו לעשות את גובה הכנסה להר הבית נמוך**

**הכי נמי מסתברא דברי אליעזר בן יעקב היא -** כך גם מסתבר שרבי אליעזר בן יעקב הוא התנא שונה סתם משנה במסכת מידות,

דתן שניינו במסכת מידות: **כל הפתלים שעשו שם** - בכל בנייני הר הבית היה גבויין - כל הפתלים שהיו שם היה חלל הפתח גובה עשרים אמה, ומעלה חלל הפתח עוד היה הקotel גובה הרבה מאד,

**חויז מפוטל מזרחי,** שהוא כותל הכנסה להר הבית שלא היה גובה הרבה, מפני **שהפהן** השורף את הפרה, עומד בהר המשטה [הר הזיתים] שהוא כנגד ירושלים, ומכוון ורוואה כנגד פתחו של היכל בשעת קזאת הקם, שהכהן היה שוחט את הפרה בהר הזיתים ואחר כך היה מזהה מדמה כנגד בית קדש הקודשים, והיה צריך לראות בשעת ההזאה את פתח היכל, ואם גובה כותל הכנסה היה גובה הרבה לא היה הכהן רואה את פתחו של היכל.

הגמרה מביאה כמה משניות שמדובר בהם גובהו של הר הבית והמקדש, כדי להוכיח שמה שאמרו שאליו גובה הכנסה היה גובה הרבה לא היה רואה הכהן מהר הזיתים את פתחו של היכל, עניין זה מתישב רק עם שיטת רבי אליעזר בן יעקב.

ותנן, כל הפתחים שהיו שם גובහן עשרים אמה, ורוחבן עשר אמות.

ותנן: **לפניהם מנו סורג** - כשנכנסים להר הבית, היה בפנים מהיצה העשויה נקבים כסירוגי מטה של חבלים.

ותנן, **לפניהם ממו**, 'החיל', עשר אמות - השטח שאחרי הסורג עד לרחוב עשר אמות היה נקרא 'חיל'.

### גובה עזרת נשים מהחיל

**ושתים עשרה מעלות** [מדריגות] **היו שם** - ב'חיל' לעלות מבנו לעזרת נשים [והיא נקראת כך, שמאחרי עזרת הנשים אסור לנשים להיכנס].

**روم מעלה** - גובה מדריגת **חצאי אמה, ושילחה** - רוחב המדריגת **חצאי אמה**, הרי שקרקע עזרת הנשים בגובה 6 אמות מהשטח שבו היה [הסורג ואחריו] החיל.

### גובה עזרת ישואל מעוזרת נשים

**חמש עשרה מעלות עולות מתוכה מעוזרת נשים לעזרת ישראל** [שבו יש קדושת עוזרה, ואפילו מחותשי כפרה אסורים להיכנס לשם], **היירדות** - שבhem יורדין **מעוזרת ישראל** לעזרת נשים, **روم מעלה** - גובה המדריגת **חצאי אמה, ושילחה** - רוחב המדריגת **חצאי אמה**, הרי שגובה קרקע עזרת ישראל מעוזרת נשים 7.5 אמה.

### גובה קרקע האולם וההיכל ממפלס המזבח

לאחר עזרת ישראל היה באותו מפלס עוזרת כהנים [שם אין ישראלים נכנסים אלא לצורך], ואחר כך הוא הוא מקום המזבח, אחריו היה רוחח (הקרווי 'בין האולם ולמזבח'), ולאחר מכן וההיכל, ותנן, **בין האולם ולמזבח** [רוחח זה היה רוחב] **עשרה ושתים אמה**. **ושתים עשרה מעלות** **היו שם** מאחר המזבח ממפלס האולם וההיכל, **روم מעלה** [גובה מדריגת **חצאי אמה, ושילחה**] [ורוחבה] **חצאי אמה** - הרי שקרקע ההיכל גבוהה מעוזרת הכהנים ומקום המזבח 6 אמות.

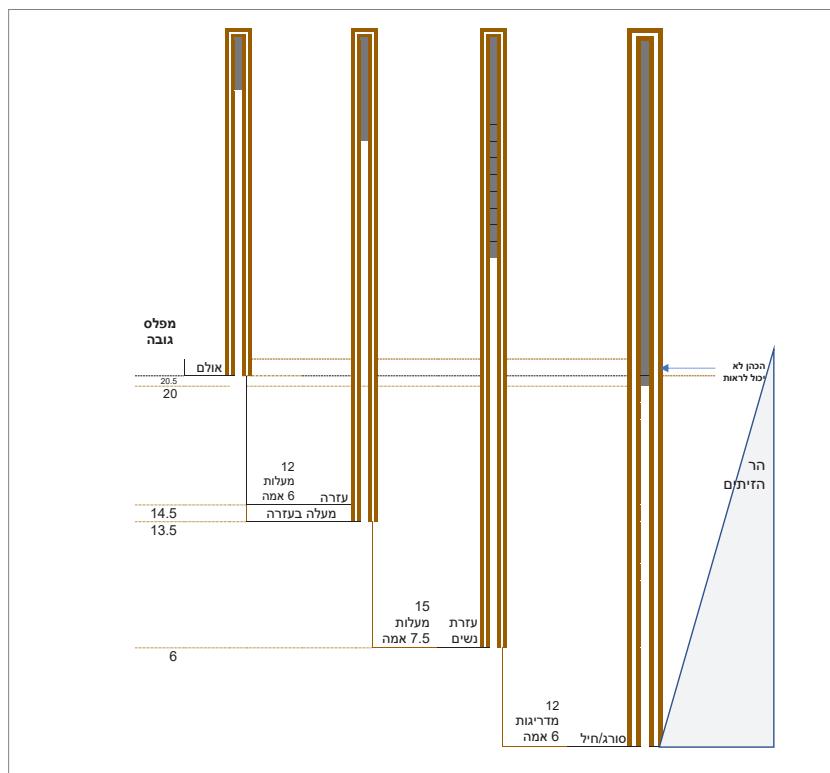
נמצא שסך כל הגובה מקרקע החיל עד קרקע האולם וההיכל: 19.5 אמה.

### לבד אליעזר בן יעקב היה מדרינה נוספת

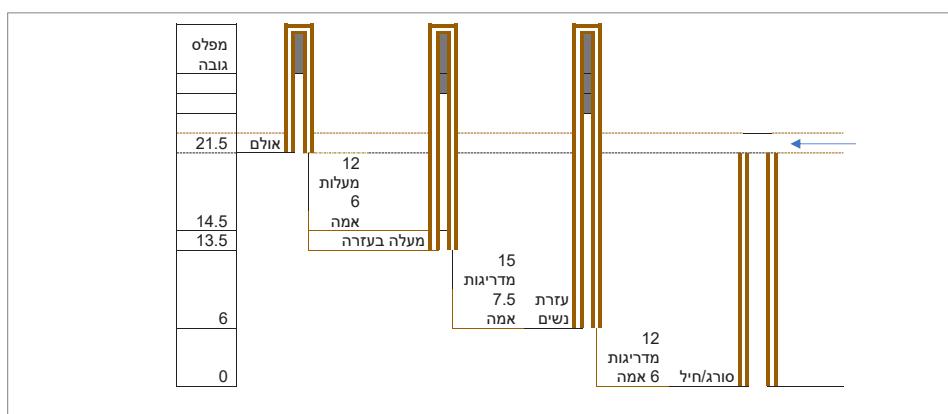
ותנן, **רבי אליעזר בן יעקב אומר: מעלה הייתה שם** - עוד מדריגת היה שם בכל עזרת ישראל, **וגובה אמה**. ודווקן של לויים נטו עליה, ובו **שלש מעלות** [מדריגות] **של חצאי אמה** שעולין בהן לדוכן.

### ההוכחה שמשנה זו היא רבי אליעזר בן יעקב

והנה: **אי אמרת בשלא** - בשלים, נוח וمبואר הדבר אם תאמר שמשנה זו **רבי אליעזר בן יעקב היה** - שסביר שהיה מדריגת נוספת של אמה, נמצא שקרקע ההיכל גבוהה מקרקעת החול עשרים אמה וחצי, **הינו דאיפסי ליה פיתחא** - זהו שאמרו שכאשר עומד בהר הזיתים, פתח ההיכל מכוסה, כיון שחיל הפתח הוא 20 אמה, ומעליו חומה, וממילא אין יכול להבית בגובה עשרים אמה וחצי.

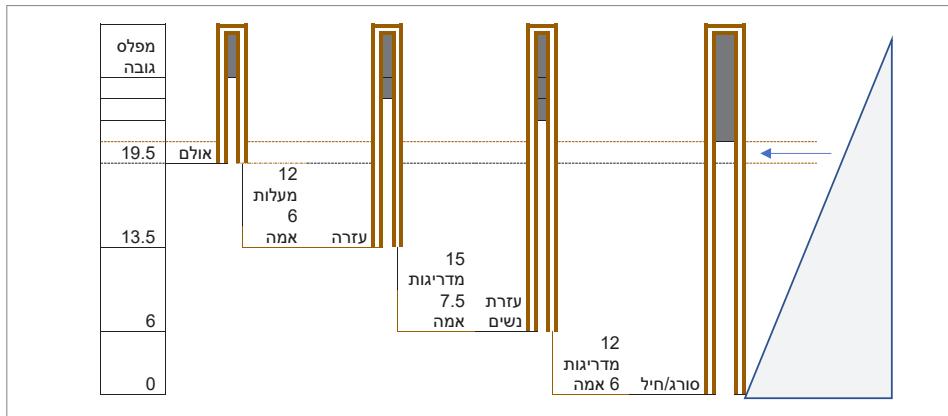


ולכן שבניו שהפתח הראשון היה נמוך.



**אלא אי אמרת רבנן** - אלא אם תאמר שמשנה זו דעת רבנן היא (שלא הייתה מעלה נוספת בעזרה) הרי לא עלו המעלות אלא תשע עשרה אמה וחצי, **הא איבא פלגא דאמתא**

**המתקחי ליה פיתחא בגויה** - הרי יש חצי אמה שבו יכול הכהן העומד בהר הזיתים לראות את פתח ההיכל.

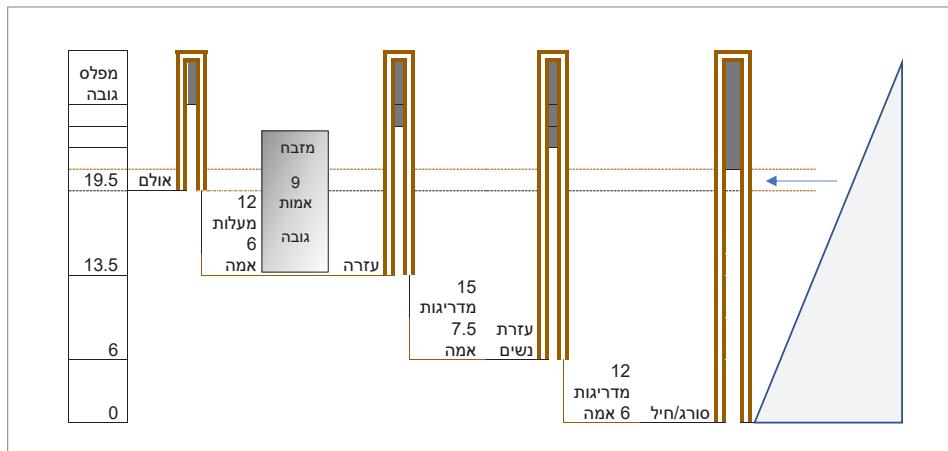


אלא לאו שמע מינה - אלא אין לבאר אלא שמכך נשמע שמשנה זו, **רבי אליעזר בן יעקב היה**, וכן שאר סתם משנהיות במתכתי תמיד נשנו לפי שיטתו.

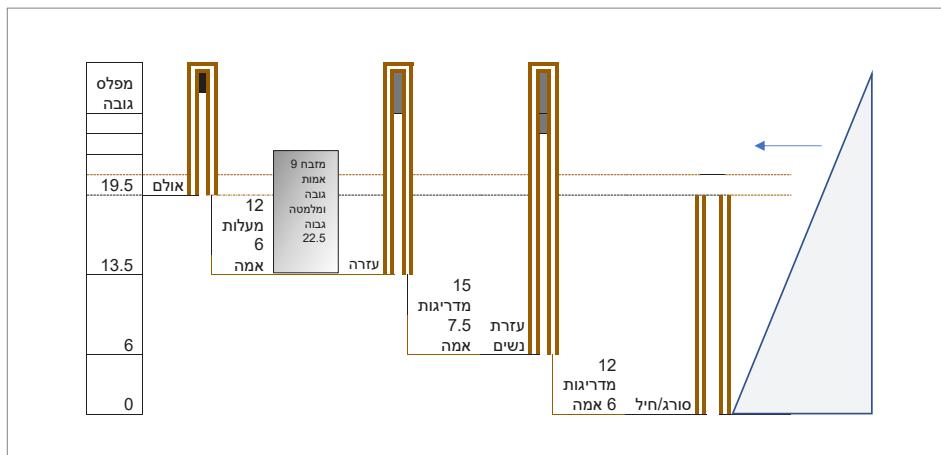
♦ ♦ ♦

**רב אדא בר אחבה: אפשר ליישב משנה זו לפי שיטת רבי יהודה שהמזבח היה עומד באמצעות**

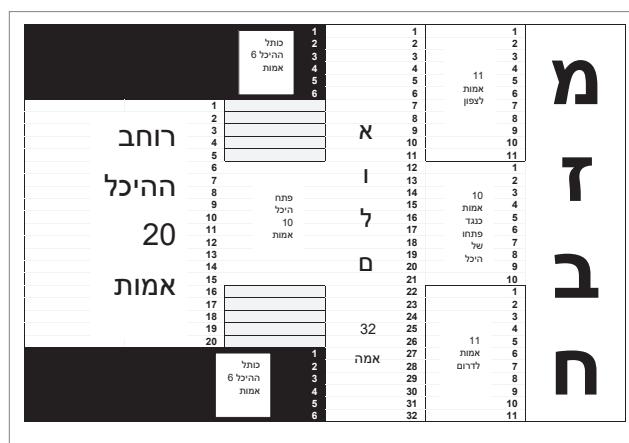
**רב אדא בר אחבה אמר: הא מני** - משנה זו שכנינו שהcotel המזרחי הוצרך להיות נמוך, **רבי יהודה היה**, שהוא סבור שהמזבח עומד באמצעות העזרה כנגד הפתחים, ונמצא גובהו סוטם את הפתח התיכון, שהרי עליה קרע עזרת ישראל מקרע התיכון שלש עשרה אמה וחצי קודם הגיעו למזבח, והמזבח גובהו תשע הרי עשרים ושתיים וחצי,



ולכן הפתח הראשון היה נמוך, כדי שהכהן יוכל לראות מעליו את חלל ההיכל.



התניא רבי יהודה אומר: המזבח ממזבח ועומד באמצע עוזרת,  
ושלשים ושתיים אמות היו לו, [עמדו ב]  
עشر אמות - עשר אמצעיות של רחבו בנגד פתחו של היכל,  
את אחת עשרה אמה לאכפון,  
וاثת עשרה אמה לדורות,  
נמצא מזבח מכוון בנגד היכל וכוטלו.



דוחית דבריו: اي אפשר לומר שרבי יהודה הוא התנא ששנה מסכת מדות, שהרי מכואר במשניות  
שם שדוב המזבח היה ברום העוזה ולרביה יהודה המזבח היה באמצע העוזה

הגמרה דוחה ביאור זה: **וְאֵשֶׁלְקָא דעַטְעַט** - ואם עולה על דעתך לומר שמסכת מדות, רביה

יהוֹרָה הִיא, מִזְבֵּח בְּאַמֶּצֶע עֹזֶרֶת מֵשְׁבַּחַת לֵיה - וכי אפשר למצוא, כלומר וכי אפשר לבאר, שלשית התנה שינה את מסכת תמיד המזבח היה באמצעות העוזרת, שכך והתנן - והרי במשנה במסכת תמיד מבואר שרוב המזבח היה מצד דרום של העוזרת, שכןנו במסכת תמיד: **כָל הַעֲזֹרֶת הִיְתָה אָנוֹרֶת מֵאָה וָשְׁמוֹנִים וָשְׁבָעַ, עַל רֹוחַב מֵאָה וָשְׁלַשִּׁים וָחָמֵשׁ,**

**[כינור מה היה לאורך העוזרת]**

מן המזבח **למַעֲרֵב מֵאָה וָשְׁמוֹנִים וָשְׁבָעַ :**

**מִקְוָם דָּרִיסָת רְגֵלֵי יִשְׂרָאֵל, אַחַת עָשָׂרָה אַמָּה.**

**מִקְוָם דָּרִיסָת רְגֵלֵי הַכֹּהֲנִים, אַחַת עָשָׂרָה אַמָּה.**

**מִזְבֵּח, שְׁלַשִּׁים וָשְׁתִים.**

**בֵּין הַאֲוָלָם וְלִמְזֵבֵחַ, עָשָׂרִים וָשְׁתִים.**

**וְהַחִיל מֵאָה אַמָּה.**

**וְאַחַת עָשָׂרָה אַמָּה [היה מקום פניו] אַחֲרוֹרִי בֵּית הַכְּפֹרָה [אחוריו קודש הקודשים].**

אחרוי בית הכפורת 11 אמה
היכל 100 אמה
בין האולם ולמזבח 22 אמה
מזבח 32 אמה
דריסת רגלי הכהנים 11 אמה
דריסת רגלי ישראל 11 אמה
כניתה

**[כינור מה היה לרוחב העוזרת]**

מן הדרום **לצְפּוֹן, מֵאָה וָשְׁלַשִּׁים וָחָמֵשׁ.**

**הכְּבֶשׂ וְהַמְזֵבֵחַ, שְׁשִׁים וָשְׁתִים.**

מן **המִזְבֵּחַ וְלִטְבָּעוֹת** [הקבועים בקרקע בבית המטבחים שבצפון המזבח], שננותנים בהן צוארי בהמות כשבוחתין קדשי קדשים ששחיטתן בצפון, **שְׁמוֹנָה אַמָּות.**

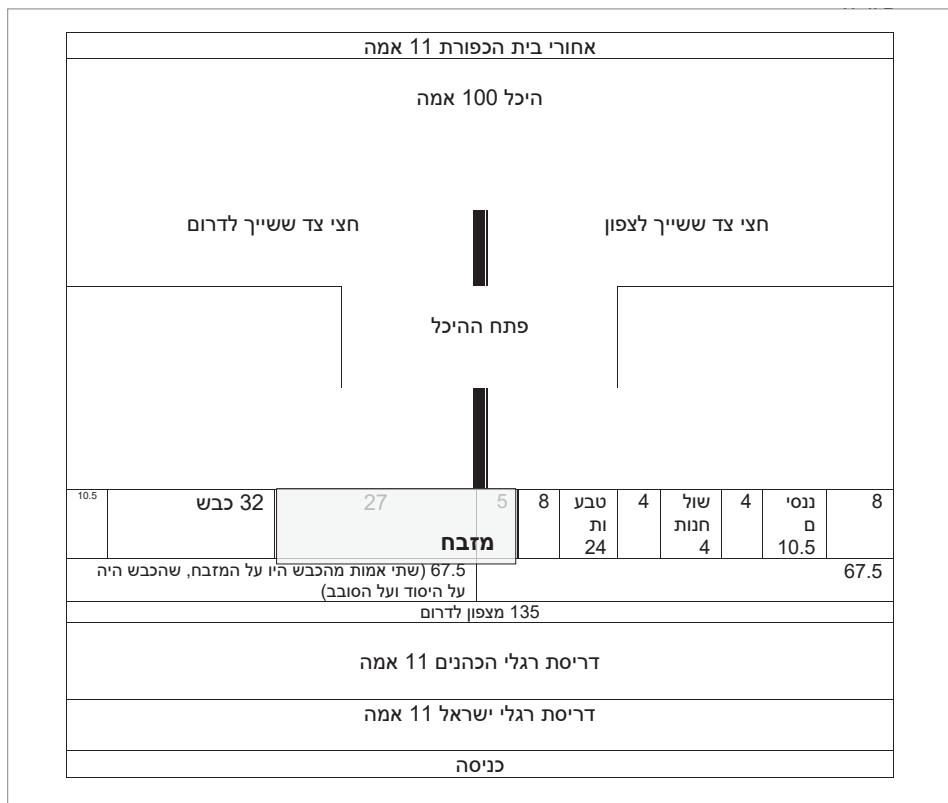
**מקום הטעויות, עשרים וארבע.**

**מן הטעויות לשלחנות** [ועליהן מדיחים קרבי קדשים], **ארבע.**

**מן השלחנות לננסין** [עמודים נמכין התקועין בקרקע, ואונקלאות של ברזל קבועין בהן, שהבחן תולין את הבמה להפשיט], **ארבע.**

**מן הננסין לכוטל עזורה, שמונה אמות.**

**והמזר** [ממאה ושלשים וחמש שלא נמנה כאן 21 אמת, חלקהו], **בין היבש ולכוטל,** **ומקום הננסין, 10.5 אמות** בין הכבש לכוטל,  **ועוד 10.5 אמות** ממקום הננסין.



ואי סליקא דעתך מדות רבי יהודה היא - ואם עולה על דעתך שהתנה שונתה את ממשניות מדות הוא רבי יהודה, מזבח באמצע עזורה מי משכחת ליה - וכי אתה מוצא לומר שהמזבח נמצא באמצע העזורה, **הא רובה דמזבח בקרים קאי** - הרי רוב המזבח עומד בדרכו, (ד"ג י) **אל לא לאר שמע מיניה** - אלא אין לבאר אלא שהתנה שסתם משנה' במסכת מדות רבי אליעזר בן יעקב היא, **שמע מינה.**







יום רביעי טז איר תשפ"א

יום רביעי טז איר תשפ"א

אלא לא שמע מינה רבי אליעזר בן יעקב היא שמע מינה [התברר בדף הקודם].

♦ ♦ ♦

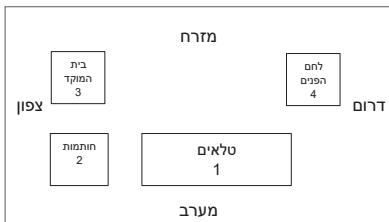
**תירוץ ב' לסתירה היכן הייתה לשכת הטלאים במקצוע צפונית מערבית או דרומית מערבית:**

לעיל (טו): הקשחה הגמara סתירה בין משנה במסכת תמייד שմבואר בה שלשכת הטלאים הייתה בבית המוקד במקצוע צפונית מערבית, למשנה במסכת תמייד שmbואר בה שלשכה זו הייתה במקצוע דרומית מערבית.

הגמara מביאה תירוץ נוסף לשאלת זו: **רב אריא בריה דרב יצחק אמר: חי לשפה** [לשכה זו, לשכת הטלאים] **אקוּצְיוֹ מִקְצֵיא** - מוקצת ועומדת, שאינה מגיעה ממש עד הקצה הצפוני או ממש עד הקצה הדרומי, אלא לשכה אורך היא, והיא נראית כעומדת בשתי המקצועות קרובה לצפון וקרובה לדרום.

**וזאת מזמן מתחזיא ליה** -ומי שבא מצד צפון, הרי היא נראית לו בדרום, שהרי רואהה שלשכה לא מגיעה עד הקצה הצפוני. וזה מה שmbואר במסכת מדות שלשכה זו הייתה בקרן דרומית מערבית שמדובר שם על הנכנס מצד צפון.

**וזאת מזמן מתחזיא ליה** -ומי שבא מדרום הרי היא נראית לו בצפון, שהרי רואהה שלשכה לא מגיעה עד הקצה הדרומי. וזה מה שmbואר במסכת תמייד שלשכה זו הייתה בקרן צפונית מערבית שמדובר שם על הנכנס מצד דרום.



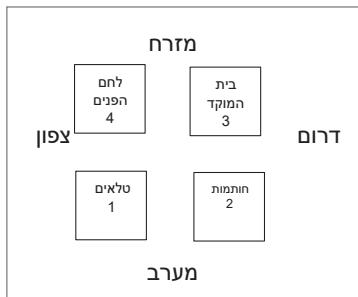
**הוכחה שלשכת הטלאים הייתה קרובה יותר לצד דרום, [שלב א' בהוכחה]: יש סתירה בין משנה תמייד למשנה ב מידות היכן לשכת לחם הפנים**

**ומסתברא דבמערבית דרומית הוא** - ומסתבר שהלשכה יותר סמוכה לצד דרום.

**ממא** - מה הראה שהלשכה יותר סמוכה לצד דרום, **מדרמינן לחם הפנים אליהם הפנים** - מכך שהקשוינו סתירה במסכת מדות שתובע בה שהלשכה שהיו עושים בה לחם הפנים הייתה בפנים דרומית מזרחית,

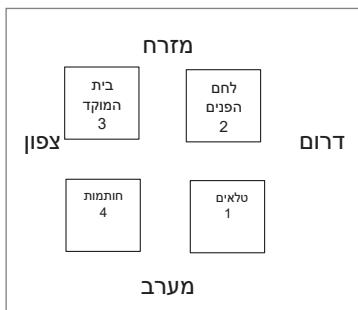
ובמסכת תמייד משמע שהיה היכן הייתה בפנים המזרחית הצפונית, שהמשנה שם אומרת שלשכת הטלאים הייתה צפונית מערבית, ואחר כך המשנה אומרת שהיא שם לשכת החותמות (ואם המשנה מונה לפי סדר הליכה מצד ימין משמע שלשכת החותמות היא

בקرن מערבית דרומית), ואחר כך בית המוקד (וממשמעותו שהיא בדרומית מזרחית), ולאחר מכן הפנים, (וממשמעותו שהיא במערבית צפונית).



**שלב ב' בhocחה: על הקושיא הנ"ל תירצzo שהמשנה במסכת מידות מונה את הלשכות דרך ימין, והמשנה במסכת תמיד מונה דרך שמאל**

ומשנין - ועל כך תירצzo: אמר רב הונא בריה דרב יהושע: מ"ר התנא של מסכת מידות שאמר שלשכת לחם הפנים הייתה בפינה דרומית מזרחית, קא חסיב דרך ימין - חישב את הלשכות להולך דרך ימין, שמתחיל לлечת מדורם לזרחה, ומזרחה לצפון, ומצפון למערב, וממערב לדרום, שהמكيف סביב כל הבית דרך ימין מבחוץ זהו סדר הקפטו,

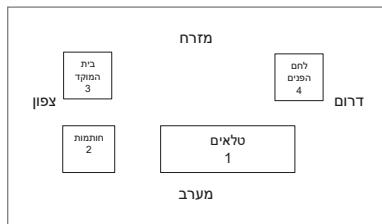


ומ"ר קא חסיב דרך שמאל - והמשנה במסכת תמיד מונה את הסדר לפי צד שמאל, ולהלן תברא הגمراה כיצד מתרצת הסתירה לפי זה בעניין מקום לשכת לחם הפנים. [עמוץ ב]

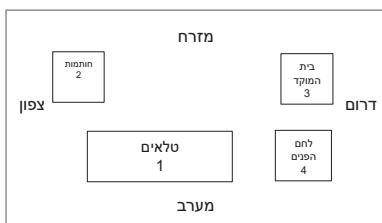
**שלב ג' בhocחה: תירוץ הנ"ל מבואר רק אם אומרים שלשכת הטלאים הייתה במקצת מערבית דרומית, שאז יוצאה שלשכת לחם הפנים היהת במקצת דרומית מזרחית**

אי אמרת **בשלם בא מערבית דרומית הוא** - אם תאמר שלשכת הטלאים הייתה יותר לצד מערב דרום, וגם התנא של תמיד שאמר שלשכת הטלאים בצפונית מערבית מזרח הוא שהוא יותר לצד מערבית דרומית, אלא שהtnaa דבר לפי אופן שאדם בא מדרום, הרי נראה לו לשכה זו במערב צפון (כיוון שאינה מגיעה עד הקצה הדרומי), והtnaa מונה את הלשכות לפי האמת שלשכה זו (כיוון שהוא יותר דרומית) הרי היא לשכה 1 בקרן דרומית מערבית, ואחר כך מונה התנא דרך שמאל, לשכת החותמות במערב צפון, לשכת בית המוקד צפונית מזרחית, לשכת לחם הפנים במערב דרומית, **הינו דמתיר לחם הפנים**

**אלחם הפנים**, זהו התירוץ בסתרה על מקום לשכת לחם הפנים, שלפי שתי המשניות לפי ביאור זה היא במקצוע מורה דרום.



אלא אי אמרת צפונית מערבית הואי - אלא אם תאמר שלשכת הטלאים הייתה יותר לצד צפון מערב, סוף סוף מאי תירוץ אלחם הפנים, הרי גם אם תמנה דרך שמאלי יוצאה שלשכת לחם הפנים בדרומית מערבית, לפי מנינו.



אלא לאו שמע מינה במערבית דרוםית הואי - אלא מוכח שלשכת הטלאים הייתה יותר נוטה למערב דרום, שמע מינה.

**שאלה: כיצד אפשר לומד שהתנא מנה דרך שמאלי, הרי כל פניות יש לפנות דרך ימין?**  
שואלה הגמרא: **וזה אמר מר: כל פניות שאתת פונה לא יהיה אלא דרך ימין למשורה**, ואם כך אין אפשר לבאר שהמשנה מונה דרך שמאלי.

**השוויה: כעכודה יש לפנות דרך ימין, והנהן רק מונה את סדר הלשכות ולא מכאר סדר עכודה**  
עונה הגמרא: **הני מילוי בעכודה** - אלו הדברים נאמרו לגבי עבודה שצרכיך לכלת דרך ימין, **אבל הכא חושבנא בעלמא הו** - אבל כאן הוא רק חשבון בעלמא שהמשנה מונה את הלשכות לפי הילכה דרך שמאלי, ולא שכן הוא הסדר שהולכים.



שניינו במשנה: **שכחן גדור מקריב חלק בראש, ונוטל חלק בראש.**

**כיצד הכהן גדור מקריב ונוטל חלק בראש**

הנו רבען, **כיצד מקריב חלק בראש, אומר: עולה זו אני מקריב. מנחה זו אני מקריב, ואף שיש כהנים אחרים שביהם זה הוא זמן 'המשמרת' שלהם לעבודה בבית המקדש, הכהן גדור קודם קודם לכולם.**

**כיצד נוטל חלק בראש, אומר: חטאתי זו אני אוכל. אשם זה אני אוכל.** ואף שמתנות הכהונה שייכים לכהנים העובדים באותו יום, הכהן גדור קודם להם.

### רישא: משתי הלחים נוטל הכהן גדול חלה אחת

**ונוטל חלה ממשי חלות** - בשבועות היו מביאים שתי הלחים, והכהן גדול יכול ללקחת מהם חלה אחת.

### מציאות: מלחים הפנים נוטל הכהן גדול 4 או 5 חלות

**ארבע או חמיש מפעשה לחם הפנים**, שככל שבת ושבת חילקו את לחם הפנים שהיה י"ב חלות, והכהן גדול יכול ללקחת מהם ארבע או חמיש חלות, ולהלן תברר הגמרא טעם הדבר.

### סיפה: דעת רבי שלעולם נוטל 5 חלות מלחים הפנים

**רבי אומר :** בלחם הפנים לעוזם הכהן גדול מקבל חמיש לחמים, שנאמר זיהה לאחנן ולבניו, ממחצה לאחנן (שהוא כהן גדול), וממחצה לבניו, נמצא כיוון שיש י"ב חלות, ושננים מהם אינם מתחלקים כדלהן, הכהן גדול מקבל 5 חלות ושאר הכהנים 5.

### שאלת הדרישת שנייה כדעת רבי שהכהן גדול מקבל חצי, המציגתא רבנן שמקבל פחות מחצי, והסיפה רבבי שמקבל חצי

שואלת הגמara: **הא גופה קשיא** - דברים אלו עצםם קשים, אמרת: נוטל חלה אחת ממשי חלות, מני - בשיטת מי היא, **רבי היא דאמר פלגא שקליל** - כדעת רבי היא שסביר שהכהן גדול יכול ללקחת חצי (1 מתוך 2 חלות), ונדרש מהפסק שמחצה מקבל אהרן (שהוא כהן גדול) וממחצה לבניו (שאר הכהנים).

**אם מא מציאות** - תאמר את האמצע של הדרישתא, **ארבע או חמיש מפעשה לחם הפנים, אתהן לרבותן דאמורי לא שקליל פלגא** - הרי זה בא לשיטת רבנן שהם אומרים שהכהן גדול אינו לוקח חצי, כי אם לוקח חצי לא היה מקבל פחות מ5).

**אם מא סיפה, רבי אומר : לעולם חמיש.**

ואם כך עולה שירישא וסיפה רבי, ומצביעתא רבנן.

### תשוכה א': הדרישת השניות כרבע רבנן שנוטל חותם ממחציתו, אלא שבשתי הלחים אין זה דרך ארץ שהכהן גדול מקבל פרוסה

עונה הגמara: **אמר אביי : רישא** [שנותל חלה משתי חלות], **ומצביעתא** [שנותל מלחים הפנים 4 או 5] דעת רבנן היא, שהם סוברים שהכהן גדול לא לוקח חצי אלא פחות מחצי, ומזה רבנן בפרוסה דלאו אורח ארעה למתבה להן גדול - ואעפ"כ הם אומרים בדרישת השנותל חלה משתי חלות, ולא פחות מHALA, שכן רבנן מודים שאין זה דרך ארץ לחותך חלק מהחלה ולחתת פרוסה, דהיינו חלה שאינה שלימה לכלהן, על כן נוتنנים לכלהן חלה שלימה אף שהיא יותר ממחציתה. (ד"י י"ח)

### ביאור, לדעת רבנן שנוטל חותם ממחציתו, מדור הדרישתא אומרת שפעמים נוטל ארבע ופעמים חמיש

مبرרת הגמara: **ומאי ארבע או חמיש** - מה ביאור דברי חכמים שפעמים נוטל ד' ופעמים נוטל ה'.

מבוארת הגדולה: **לרבנן דאמרי** (במסכת סוכה) שמשמר הנכנס (שבשנת התחלפו משמרות הכהנים המשרתים במקדר) נוטל ששה חולות,

**ויצא** - ומשמר היוצא נוטל ששה חולות,

**ושבר הגפת דלותות לא** - והמשמר הנכנס לא נוטל מלחם הפנימם לחם שכר על הגפת הדלותות (שהמשמר הנכנס מגיף במזואי שבת דלותות העזרה ולשכוטה, ו אף שזו עבודה שהם לא התחלוה מהם הרי לא פתחו את הדלותות אינם מקבלים על כך שכר),

**נמצא משתים עשרה בעי מילג** - שהם צריכים לחולוק מ"ב לחמים, וחצי הווא ו' לחמים, **באיר חרדא מפלגא** - מורידים אחד מהחצאי, שהרי לרaben הנכן גדול מתקבל פחות ממחזאה,

**נמצא: חמש שקל** - הרי הוא לוקח חמיש לחמים (אחד מפחות מחצאי).

лерבן														
משמר היוצא			משמר הנכנס											
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1			
<b>אם הכהן גדול היה נוטל חצי, היה מקבל 6 לחמים</b>														
6	5	4	3	2	1									
<b>אר לרבן נוטל 5, שנותל פחות ממחזה</b>														
5	4	3	2	1										

**לרבבי יהודה דאמרי נכנס נוטל שבע** - משמר הנכנס מקבל שבע חולות, שהרי **שתיים** הווא מקבל **בשבר הגפת דלותות**.

**ויצא נוטל חמיש** - ומשמר היוצא נוטל חמיש חולות,

**מעשר בעי מילג** - שנמצא שהמשמר היוצא והנכנס צריכים לקבל 10 חולות (שהרי שתי חולות משמר הנכנס מקבל בלבד חלוקה בתורת שכר על הגפת הדלותות), ואם נחלהק זאת חצי לכהן גדול וחצי לשאר הכהנים, נמצא שהכהן גדול מקבל 5 חולות, אולם כיון שלרבנן הכהן גדול מקבל פחות מחצי, **באיר חרדא מפלגא** - נפחית אחד מחצאי, **וشكل ארבע** - והרי הוא נוטל 4 חולות.

لרבבי יהודה												
משמר היוצא						משמר הנכנס						משמר הנכנס בשבר הגפת דלותות
10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	2	1	
5	4	3	2	1	<b>אם הכהן גדול היה נוטל חצי, היה</b>							
					<b>מקבל 5 לחמים</b>							
4	3	2	1		<b>אר לרבן נוטל 4 שנותל</b>							
					<b>פחות ממחזה</b>							

וזה שאמרו שכהן גדול נוטל ארבע או חמיש, שהוא תלוי בשיטת רבנן ורבבי יהודה.

**תשובה ב':** הבריתא כדעת רבי, אלא כאשר יש לשמור המתעכבר מהמתום יומם טוב הם מקבלים שתים, ומתחלקים משמונה חלות, והכהן גדול נוטל 4

**ר' בא אמר:** כוֹלָה וּבִי הַיָּא - כל הבריתא היא דעת רבי שאומר שהכהן גדול מקבל חצי וסביר לה ר' ברבי הוויה ששתה לחמים מקבלים המשמר הנכנס ואת זה לא מחלקים, אלא מחלקים עשר, וחצי לכהן הוא חמץ,  
ואלא מי ארבע, הָא חֶמֶשׁ בַּעַי לְמַשְׁקֵל - ולפי זה קשה מהו שאמרו שהכהן גדול מקבל ארבע, הרי הוא צריך לקחת חמץ.

**לא קשיא, הָא דְּאִיכָּא** - זה שאמרו שמתקבל 4 הוא כאשר יש **משמר המתעכבר** [שברגלים כל המשמרות משמשות, וכולם מקבלים מלוחם הפנים, ואם הרجل נגמר ביום חמישי, יש משמרות שמתעכבות עד אחריו שבת, וכן אם הרجل מתחיל ביום שני יש משמרות שבאות לפני שבת, והם מקבלים שתי חלות (וכן אם הרجل נגמר ביום שישי אין המשמרות יכולות לחזור בשבת, וכן אם הרجل מתחיל ביום שני וכולם באים ביום שישי, וכולם נוטלים מלוחם הפנים)].

**הָא דְּלִיפָּא** - ומה שאמרו שהכהן נוטל 5 הוא רק כאשר אין **משמר המתעכבר**.  
והגמרא מבארת דבריה: **אי אִיכָּא** [אם יש] **משמר המתעכבר, משמנה בַּעַי לְמַפְלָג וְשַׁקִּיל**  
**ארבע** - הרי משמר המתעכבר לוקח 2, ונשאר 8 שצורך להתחלק מהם, והכהן גדול נוטל 4.

لרב, וסובב כרבי יהודה													
משמר היוצא				משמר הנכנס				משמר המתעכבר		משמר הנכנס		בשכר הגפת	
8	7	6	5	4	3	2	1	2	1	2	1	2	1
4	3	2	1										

**אי לְכָא** - אם אין **משמר המתעכבר, מעשר בַּעַי לְמַפְלָג** - יש 10 לחמים להתחלק, ושים חמש - והכהן גדול לוקח 5.

שואלת הגמרא: **אי הָכִי מַאי** - אם כן מה פירוש הבריתא: **ר' בִּי אָוָם לְעוֹלָם חֶמֶשׁ**, הרי כאשר יש משמר הנכנס הכהן גדול נוטל רק 4.  
הגמרא לא מיישבת קושיא זו, ונשארת בקשייה.







יום חמישי יז אדר תשפ"א

יום חמישי יז אדר ייח.

ומאי ארבע או חמיש לרבנן דאמר נכנס נוטל שש ויוצא נוטל שש ושכר הגפת דלחות לא משתים עשרה בעי מיפרג באיר חדא מפלגא חמיש שקל. לרבי יהודה דאמר נכנס נוטל שבע שתים בשכר הגפת דלחות ויוצא נוטל חמיש מעשר בעי מיפרג באיר חדא מפלגא ושקל ארבע. רבא אמר כולה רביה היא וסביר לה ברבי יהודה ולא מי ארבע הא חמיש בעי למושך. לא קשיא הא דאייכא משמר המתעכבר הא דלייכא משמר המתעכבר. אי אייכא משמר המתעכבר משמנה בעי למפלג ושקל ארבע אי לייכא משמר המתעכבר מעשר בעי למפלג ושקל חמיש. אי ה כי מי רבוי אומר לעולם חמיש, קשיא [התבאר בדף הקודם].

♦ ♦ ♦

### משנה

#### קריאה בשבועתימי הפרישה בסדר עבודות יום הכהנורים

- מסרו לו [לכהן גדול בשבועתימי הפרישה] זケנים, מזקני בית דין, וקורין לפניו בסדר היום
- פרשת אחרי מות שמברואר שם סדר עבודות יום הכהנורים.
- ואומרין לו: איש - אדוני, כהן גדול: קרא אתה בפיך את הפרשה (פרשת אחרי מות), **שנא שכחת**, או **שנא לא למדת**.

#### ערב יום הכהנורים שחרית מעבירים לפניו פרים אילים וככבים

ערב يوم כפורים שחרית, מעמידין אותו בשער מזבח, ומעבירין לפניו פרים ואילים וככבים, כדי **שיה מאכיר וריגיל בעובזה** - כדי שיהיה מתבונן בהמות העוברות לפניו, לתת אל לבו ההלכות סדר היום.

**בשבעתימי הפרישה לא היו מונעים ממן מאכל ומשתה. ערב יום כפור עם חשיכה לא מונעים אותו לאכול הרבה**

**כל שבועת הימים לא היו מונעים ממן מאכל ומשתה.**

**ערב יום הכהנורים עם חסיכה, לא היו מניחין אותו לאכול הרבה, מפני שהמאכל מביא את השינה.**

### גמר

#### שאלה: כיצד יתכן שחוושים שבחן גדול לא למד

שואלת הגمرا: **בשלמה, שנא שכח, לחוי** - בשלום, 'שנא שכח', לחיים, קלומר: מה שהמשנה אומרת שיש חשש שהכהן שכח, הרי זה נוח וمبرואר שיתכן חשש כזה, אלא קשה על מה שהמשנה אומרת **'שנא לא למד'**, מי מוקמינו פי hei גונן - וכי מעמידים כהן כאופן זה, כהן שלא למד.

והתניא - והרי שנינו בברייתא על הפסוק: **זיההן הגדול מאחיו**, **שיהא** [הכהן גדול] **גדול מאחיו בכת**, **בינוי, בחכממה, ובעושר**.

**אחרים אומרים:** **מנין שאם אין לו** [עשור וכדומה], **שאחיו הכהנים מגדLIN אוטו** [נותנים לו משלהם], **תלמוד לומר זיההן הגדול מאחיו**, **גדלו משל אחיו**.  
הרי מבואר בברייתא שהכהן גדול מאחיו בחכמיה, אם כן ודאי שהכהן גדול למד.

### תשובות: במקדר שני היו כהנים שלא למדו

עונה הגمرا: **אמר רב יוסף: לא קשיא, פאן** - בבריתא זו שמדובר שהכהן גדול מאחיו בחכמיה, מדובר **במקדש ראשון** - שלא העמידו כהנים גדולים אלא כהנים מהוגנים. **פאן** - מה שמדובר במשנתינו שיש חשש שהכהן לא למד, מדובר **במקdash שני**, שהיו כהנים לא מהוגנים, שמיינו בגל ממון וכדומה.

**דאמר רב אפי:** **פרק בא** [תרי וקב (3 קב)] **דינרני** [динרים], **עיילא ליה** [הכנסה לו] **מרטא בת ביטוס, ליגא מלכא** - לינאי המלך, על דואקמיה ליהושע בן גמלא **בחכמי ררבבי** - על שהעמיד את יהושע בן גמלא בכהנים גדולים, שהיא הייתה אלמנה עשרה ויהושע בן גמלא קידשה, והיא נתנה ממון רב לינאי המלך שימנה אותו לכהן גדול. הרוי שמיינו כהנים מחמת ממון.



שנינו במשנה: **ערב يوم הפטורים שחירות וכו'**, מעמידים אותו בשער המזוח, ומעבירים לפניו פרים ואילים וככבים.

**תנא** - **שנינו בבריתא: אף השערים** - היו מעבירים לפניו גם שערים.

### שאלת: מדוע התנא שלנו לא שונה שמעבירים לפניו שעיריים

שואלת הגمرا: **ותנא דין מא טעם לא תנא שעיריים** - והתנא שלנו למה לא שנה שמעבירים לפניו שעיריים.

### תשובות: כיון שהשעים באים על חטא, וחושים שתחולש דעתו

עונה הגمرا: **כיוון דעת חטא קא אתו חלשא דעתיה** - כיון שהשעים באים על חטא, תחולש דעתו של הכהן גדול אם יעברו לפניו שעיריים.

שואלת הגمرا: **אי הכי פר נמי על חטא הוא דאי** - אם כך פר גם כן בא על חטא, ולא יעברו לפניו פרים.

עונה הגمرا: **פר, כיון דעתיו ועל אחיו הכהנים הוא דאי** - כיון שהפר בא לכפר על חטאיו ועל חטאי אחיו הכהנים, לא נחלשת דעתו של הכהן גדול מהפר, שהרי **באחיו הכהנים, אי איכה איניש דאית ביה מילתא** - אם יש אדם [מאחיו הכהנים] שיש בו דבר לא טוב, **מיידע ידע ליה ומחדר ליה בתשובה** - הרי הכהן גדול יודע מכך והוא מוחזר אותו בתשובה.

**אבל בכוולחו ישראל לא ידע** - בכל ישראל אין הכהן גדול יודע מחתאים להחזרם בתשובה על חטאיהם אלו. ולכן בשער שmagיע על חטאיהם ישראל נחלשת דעתו של הכהן גדול מכך.



בתירוץ זה התברר שהכהן גדול יודע מחתמי אחיו הכהנים. הגمرا מביאה ענין דומה להזה. אמר רבינא: **הינו דאמרי איןשי** - זה מה שאומרים אנסים: **אי בר אחותיך דילא היי** - אם בן אחותך שוטר המלך, **חווי בשוקא קמיה לא תחלף** - תראה לא לעבור לפניו בשוק, מתוך שהיא מכירך מתחילה בקי הוא בעושך ובמעשיך, למצוא עלילה לגבות ממק ממון.



שנינו במשנה: **כל שבעת הימים לא היו מונעים וכו'** ממנעו מאכל ומשתה. ערבי יום הכפורים עם חסיכה לא היו מניחים אותו לאכול הרבה.

### אם מאכליים אותוسلطות וביצים

[דעה א'] פניא רבי יהודה בן נקוסא אומר: **מאכליין אותו ערבי יום הכפורים שחריתسلطות וביצים, כדי למסמו** - כדי למסמס אכילה שבਮינו לששלש, שלא יצטרך לנקיבו למחרת.

[דעה ב'] אמרו לו לרבי יהודה: **כל שבעת שאטה מביאו לידי חימום של קרי,** שהسلطות וביצים מרבים את הזרע.

**אין מאכליין אותו אתרוג, ביצים ויין ישן, ויש אומרים שגם לא בשדר שמן, ויש אומרים שגם לא יין לבן**

[דעה א'] פניא, סומכוס אמר משום רבינו מאיר: **אין מאכליין אותו לא אב"י.**

[דעה ב'] ואמרי לה לא אבב"י.

[דעה ג'] ויש אומרים אף לא יין לבן.

הגمرا מבארת: **לא אב"י – לא אתרוג, ולא ביצים, ולא יין ישן.**

**ואמרי לה: לא אבב"י – לא אתרוג, ולא ביצים, ולא בשדר שמן, ולא יין ישן.**

**ויש אומרים: אף לא יין לבן, מפני שהוא לבן מביא את האדם לידי טומאה.**



### ובשראה זיבח מוחמת מאכל אינו זב

פנו רבנן, זב, חולין לו **במאכל שיש מאכלים שגורמים לזיבה, וכל מני מאכל** - וכן אם אכל מכל מין מאכל בכמות מרובה, אומרים שמחמת רוב מאכל ראה, ואין דינו כזב לטומאת שבעה ולקרבן, שכן דין זב' אלא ראה 'זיבת' עצמו, ולא אם ראה מוחמת דבר אחר, כגון מאכלים הגורמים לזיבה או מאכילה מרובה.

[ומכל מקום הרוי הוא טמא בטומאת 'קרי', שטומאותו يوم אחד ואיינו מביא קרבן, שטומאה זו היא אף אם דבר אחר גרם לה].



### ובשבועה נקיים לא יכול מאכליים המביאים לידי טומאה

אלעזר בן פנחס אומר משום רבוי יהודה בן בתירא: **אין מאכליין אותו** - את הזב בשבועה ימים נקיים, [שזוב שנטמא צריך לבדוק ז' ימים שאין רואה זיבת], **לא חגב"י, ולא גב"ם, ולא כל**

**דברים המביאין לידי טומאה**, שאף שאין הזב בטמא אם ראה מהמת דבר אחר, מכל מקום בשבעה נקיים אף אם ראה מהמת דבר אחר, אין הימים עולמים לו לשבעה נקיים.

והגמרה מבארת: **לא חלב, ולא גבינה, ולא ביצה, ולא יין.**

**ולא גב'ם** - מי גראסן של פול, ובשר שמן, ומרייס [שומן דגים].

مبرרת הגמורה: **ולא כל דברים המביאין לידי טומאה, לאתווי Mai** - בא זה בא לרבות.

מבארת הגמורה: **לאתווי הא דתנו רבנן** - להביא מה ששנו חכמים: **חמשה דברים מביאים את האדם לידי טומאה, ואלו הן:**

א. **השם**. [נמוד ב]

ב. **והשקלים**.

ג. **וחלגולות**.

ד. **ותביצים**.

ה. **ותגיגר**.



### מאמר על צמח הנרגיר שהוא מועיל לעיניים

נאמר בפסוק: **'וַיֵּצֵא אֶחָד אֶל הַשְׁדָה לְקַט אֲוֹרוֹת'**, תנא משמיה דרבי מאיר: זה גרגיר.

אמר רבי יוחנן: **לִמְהָ נִקְרָא שָׁמֵן** [של צמח ה'גרגיר'] 'אוֹרוֹת', **שְׁמָאיּוֹת** את העיניים.

אמר רב הונא: (**המוציא**) גרגיר, אם יכול לאכלו, אוכלו. ואם לאו, מעבירו על גבי עניין, שוגם כל הוא מועיל לעיניים.

אמר רב פפא: **בָּגְרִירָא מַצְרְנָה** - דבר זה נאמר בגיגיר הגדל על המיצר, שאין סביבותיו זרע אחר שיכחיש כחו.



### אכנסאי לא יכול ביצים, ולא ישן בטליתו של בעל הבית

אמר רב גידל אמר רב: **אֲכַנְסָנָא** [אורח] **לֹא יִאֱכַל בִּיצִים** - שמביאין לידי קרי, ומתגנה על בני הבית,

ולא ישן בטליתו [בבגדו] **שֶׁל בָּעֵל הַבַּיִת** [שבעל הבית מתכסה בה ביום, ואם יבוא האורח לידי קרי, ימצא זאת בעל הבית על הטלית].



### אמוראים שנשאו אשה ליום אחד כשלא היו בכיהם כדי להישמר בטורה

רב כי מקלע לדרשיש [רב כאשר היה נקלע למקום שבו 'דרשיש', שהיה רגיל ללקת שם] היה מカリז: **מֵאַן הָיוּא לְיוֹמָא** - מי תהיה ליום אחד, כלומר: האם יש כאן אשה שתנסה לי ליום אחד.

**רב נחמן כר מקלע לשכנץיב מבריז** - רב נחמן כאשר היה נקלע למקום הנקרא 'שכנץיב' היה מכיריו: **מאן הויא ליוםא.**

שואלת הגמara: **וְהַתִּנְא,** רבי אליעזר בן יעקב אומר: לא ישא אדם אשא במדינה זו, וילך וישא אשא במדינה אחרת, שמא ידרוגו זה אצל זה - שמא בנו מדינה אחת יודוגו עם בנו מדינה אחרת, שהם לא ידעו שהם אח ואחות, ונמצא אח נושא אהותו (וְאֵב נושא בתו), וממלא כל ה

עולם
 כולם מזרות, ועל זה נאמר **'זמלאה הארץ זמה'**, ואם כן מודיע רב ורב נחמן נשאו אשא במדינה אחרת ולא חשו שי יכול לבוא מהה תקרה שבניהם שנולדו במדינה אלו, ינסאו עם בנותיהם במדינה אחרת והם לא ידעו שהם אח ואחות.

עונה הגמara: **אמרי, רבנן קלא אית להו** - כאשר רבנן נושאים אשא יש לזה קול, ואנשים יודעים שאלו הם בנייהם, ואין חשש שאח אהותו.

שואלת הגמara: **וְהָאָמֵר רְبָא: תַּבּוֹה לְהַגְשָׁא וְנַתְּפִיסָּה** - אשא שהתרצתה להינשא, **אֲרִיכָה** **לִישֶׁב שְׁבֻעָה נְקִיִּים**, מיום שנטרצית, שמא חמלה חימוד ראתה דם, ואם כן כיצד הכריזו רבנן מאן הוא ליוםא, הרי אינה יכול להינשא היום וצריכה זו נקיים מיום שנטרצו להינשא. רבן או רבנית יוציאו את הכתובת שמי שטרצית.

עונה הגמara: **רבנן אָזְדוּעַי הָוּ מַזְדוּעַ לְהוּ, מַקְדָּם הָוּ מַקְדָּם וּמַשְׂדָּרִי שְׁלוֹחָא** - רבנן, היו מודיעים לפניו כן, שהיו מקדים ושולחים שליחים להודיעו שהם באים למקום פלוני ושיבdroko מי רוצה להינשא להם, וכך הכהלה ידעה זו ימים לפני כן והיא יכולה לשבת שבעה נקיים.

עודעונה הגמara: **וְאֵי בְּעֵית אִמָּא, יְהוּדִי הָוּ מִיחְדִּי לְהוּ** - חכמים לא היו נזקקין לנשים אלו, ולכן לא היו צרכות זו נקיים, שהצורך בז' נקיים הוא רק כדי שלא יהיה בעילתנה נדה, וחכמים רק היו נישאים להם, שהנשוי אשא אין מתואה כמו שאין לו אשא, **לְפִי שָׁאַינוּ דָּזָה מֵשִׁישׁ לֹא פָת בְּסָלוּ לְמַי שָׁאַינוּ לֹא פָת בְּסָלוּ.**

## משנה

### זקני כהונה מלמדים את הכהן גדול סדר חפינת הקטורת

**מִסְרוֹהוּ זָקְנֵי בֵּית דִין** - שקראו לפניו הכהן גדול בסדר היום, **לְזָקְנֵי כָּהוֹנָה** - ללימודו חפינת הקטורת המוטלת עלייו ביום הכהפורים, שנאמר (ויקרא פרק טז) ומלא חפניו קטורת סמים וגוו, ועובדיה קשה היא, כדלקמן (מז):

### זקני כהונה משביעים אותו שלא ישנה מסדר עובדות הקטורת

**וְהַעֲלָהוּ בֵּית אֲבָטִינָס** - שם היו עושים את הקטורת, כותשיין אותה ומערבית סמןניה, **וְהַשְׁבִּיעוּהוּ** **שֶׁלֹּא יִהְיֶה צְדוּקִי** (שהצדוקים היו נוטנים את הקטורת על הגחלים מחוץ לקודש הקדשים וכך היו נכנסין ל קודש הקדשים, ואין זה הסדר אלא כך צריך לעשות: הכהן נכנס תחילה ל קודש הקדשים, ושם הוא נותן את הקטורת על הגחלים), **וְנִפְטָרוּ וְהַלְכָו לְהָם**. **וְאָמְרוּ לוּ** [כאשר היו משביעים אותו]: **אִישִׁי** [אדוני] **כָּהֵן גָּדוֹל**, **אָנוּ שְׁלִיחֵי בֵּית דִין**, **וְאַתָּה שְׁלֹוחָנוּ וְשְׁלִיחָה בֵּית דִין**, **מִשְׁבִּיעֵין אָנוּ עַלְיךָ בְּמַי שְׁשָׁפֵן שְׁמוֹ בְּבֵית הַזֶּה שֶׁלֹּא פָשָׁנָה דָּבָר מִפְּלָמָה שָׁאַמְרָנוּ לְךָ**.

הוא פורש ובוכה, ותנן פורשין ובוכין.

**סדרليل' יום כפור' של הכהן גדול: הכהן דורש או קורא ואם אינו חכם דורשים או קוראים לפניו, כדי שלא יישן**

בליל יום כיפור: אם (הוא - הכהן גדול) היה חכם, דורש בדבר הלכה כלليل יום הכפורים, שלא יישן ויראה קרי.

ואם לאו - אם הכהן גדול אינו חכם לדרש, אבל יודע להבין ולשmuע דבר הלכה, **תלמידי חכמים דורשים לפניו.**

ואם רגיל לקרות, קורא. ואם לאו - ואם איבנו רגיל לקרוא, קורין **לפניו.**

ובמה קורין **לפניו:** באיוב, ובצערא, ובדברי הימים [שהן דברים ממשיכין את הלב לשומען, ואין שינה חוטפתו].

**זכירה בן קבוצל אומר:** פעםים הרבה קריית **לפניו** [לפני הכהן גדול בליל יום כפור] בדניאל.







## גמרא

שנינו במשנה שהיו מעלים את הכהן לבית אבטינס. **תנא, למלמדו חפינה** - מוליכין אותו לבית אבטינס, שם הייתה הקטרת מציה, כדי ללמדו שם סדר חפינת הקטרות שהיא היה מהעבודות הקשות שבמקדש, (כמבואר בגמרא להלן מטה).

**שתי לשכות היו לכהן גדול, אחת בצפון ואחת בדרום**

**אמר رب פפא: שתי לשכות היו לו לכהן גדול,**

**אחד לשכת פרהדרין - שם היה ישן,**

**ואחת לשכת בית אבטינס - שם היו מלמדים אותו את סדר 'חפינת הקטרות'.**

**לשכה אחת מהם הייתה באצפו, ואחת מהם הייתה בדרום,**

**משנה שמכואר בה שהיתה לכהן גדול לשכתה בצפון (שהיו שם ו' לשכות, נ' בצפון ו' בדרום, ואחת מהלשכות בצפון היא לשכתו של הכהן גדול)**

**לשכה אחת של הכהן הייתה באצפו העוזרה.**

**דתן, שיש לשכות היו בעוזרה, שלוש באצפו ושלש בדרום.**

### לשכות בעוזרה

צפון		דרום		
גזית (סנהדרין)	גולה (בור) גולה	מדיחין (שם היו מדיחים את הקרביים, והיה שם מדרגות לגג בית הפרוה)	פרוה (שם היו מולחים את העורות, ועל הגג היה בית טבילה)	מלח (שם היה מלח לקרבנות)
מאחוריהם: לשכת העז (רבי אלעזר: שכחתי מה היא משמשת. ABA שאול: לשכת כהן גדול)				

**שְׁבָדָרֹום** - ג' לשכות שהיו בדרום:

א. **לְשִׁכְתַּת הַמֶּלֶחֶת**.

ב. **לְשִׁכְתַּת הַפְּרוּהָת**.

ג. **לְשִׁכְתַּת הַמְּדִיחָה**.

א. **לְשִׁכְתַּת הַמֶּלֶחֶת**, שם היו נוטנים מלך לְקָרְבָּן - שם היה המלך שהשתמשו בו למלאות את הקרבנות, כמו שנאמר 'על כל קרבן תקריב מלך'.

ב. **לְשִׁכְתַּת הַפְּרוּהָת**, שם היו מולחין עורות קדושים. ועל גגה הייתה בית טבילה [ממי מעין שהיה באים לשם] לכחן גדור ביום הכהנים.

ג. **לְשִׁכְתַּת הַמְּדִיחָה**, שם היו מדיחין קרבי קדושים. ומשם מסיבה [מדרגות העולות בסיבובו, ונראה שהמדרגות מתגלגילות ומסתובבות מסביב עמוד] עולה לגג בית הפרעה - מדרגות אלו שימשו לעלות לגג בית הפרעה.

**שְׁלַשׁ שְׁבָצְפָּן** - ג' לשכות שהיו בצפון:

א. **לְשִׁכְתַּת הַעַזָּה**.

ב. **לְשִׁכְתַּת הַגּוֹלָה** - על שם בור מים שחרפו שם עולי גולה.

ג. **לְשִׁכְתַּת הַגְּזִוָּת**.

א. **לְשִׁכְתַּת הַעַזָּה**. אמר רבי אליעזר בן יעקב: **שְׁכַחְתִּי מֵהַ הִתְהַמֵּשָׁת**.

אבא שאול אומר: לשכה זו הייתה **לְשִׁכְתַּת כָּהֵן גָּדוֹל**,

ולשכה זו (لشכת העז) **אַחֲרֵי שְׁתִּיהָן** - מאחוריו לשכת הגולה וללשכת הגזיות, וגג **שְׁלַשְׁתָּן** (לשכת הגולה, לשכת הגזיות, לשכת העז) **שְׁוָה** - תקרה אחת הייתה לששתם.

ב. **לְשִׁכְתַּת הַגּוֹלָה**, שם היה בור הגולה - בו שחרפו עולי הגולה, והגלו גן נتون עלייו - שבו מעלים מים מהברור, ומשם מספקין מים לכל הארץ.

ג. **לְשִׁכְתַּת הַגְּזִוָּת**, שם הייתה סנהדרין של ירושאל יושבת ורנה את הכהנים [אם יש חשש פסול בכחן].

ומי שנמצא בו פסול היה לובש שחורים, ומתעתף שחורים, ויצא והלך לו.

ויש לא נמצא בו פסול, היה לובש לבנים ומתעתף לבנים ונכנס ומשמש עם אחיו הכהנים.

הרי מבואר שהיה לכחן גדול לשכה בצפון

משנה שמכוחים ממנה הייתה לכחן גדול לשכה בדרום (שהיו בעודה שבעה שערים, ושער המים היה בדרום, ולכחן גדול היה לשכה בסמוך לשער המים)

ולשכה אחת של הכהן גדול הייתה בדרום.

דתנן **שְׁבָעָה שָׁעָרִים** היו בזורה: **שְׁלַשׁ בָּצְפָּן**, **שְׁלַשׁ בְּדָרוֹם**, ואחד במצרים.

שבעה שערים							
צפון			מזרח		דרום		
موقع	ניצוץ	קרבן	נקנור	מים	קרבן	הדלקה	
	לשכת עושי חביתים		לשכת פנחס המלביש				

**שְׁבָדָרוֹם** - שלשה שערים בדרום.

[שער א':] **שַׁעַר הַדְלָקָה**.

[שער ב':] **שְׁנִי לֹו**, **שער הַקָּרְבָּן**. [רש"י כותב שאינו יודע למה שערים אלו (הדלקה והקרבן) נקראים כך].

[שער ג':] **שְׁלִישִׁי לֹו**, **שער הַמֵּים** - שבו מכnisין צלוחית של מים שהיו מנסכים על המזבח בחג הסוכות.

**שְׁבָמֹזֶר** - שער אחד היה במזרח,

[והוא שער ד'] **שַׁעַר נַקְנוּר**.

ושתי לשכות היו שם, אחת בימינו [של שער נקנור] ואחת בשמאלו [של שער נקנור].

אחד, לשכת פנחס המלביש.

ואחד, לשכת עושי חביתין.

**שְׁבָצְפּוֹן** - שלשה שערים בצפון.

[שער ה':] **שַׁעַר נִצּוֹן**, **בְּנֵין אֲכַסְדָּרָה הָיָה** (השער היה כאכסדרה שיש לו תקרה, ואין לו ד' מחיצות), **וְעַלְיִיה בְּנוֹיָה לוֹ עַל גְּבֻיוֹ**,

ושם [בعلיה שמעל השער] **כְּהַנִּים שׂוֹמְרִים מִלְמַעַלָּה**, **וְלֹויִים מַלְמַטָּה** [משמעות למقدس היו שומרים], שומרים אלו לא היה לשומר על המקדש מנזק וכדומה, אלא ל'כבוד' המקדש. ובשער זה היו כהנים שומרים בעליה למעלה. והלוים היו למטה [ענין זה נתבאר בהרחבה במסכת תמיד].

[וּשְׁלַפְנִים הַיְמָנוּ הַחִיל] **וּפְתַח הָיָה לוֹ לְחִיל** - שער הניצוץ היה כאמור בעזורה, והוא לו פתח ל'חיל' שהוא שטח הר הבית הסמוך לעזורה.

[שער ו':] **שְׁנִי לֹו**, **שער הַקָּרְבָּן**.

[שער ז':] **שְׁלִישִׁי לֹו**, **שער בֵּית הַמּוֹקֵד**.

המשך הדיאיה שהיה לכהן גדול לשכה בדרכים: במשנה הנ"ל התבادر שבדרום היה 'שער המים', ושנינו שהיה לכהן גדול לשכה בסמוך לשער המים

**ותניא, חמץ טבילותות, ועשרה קדושים** [קדוש ידיו ורגליו מן הכהן] **טובל כהן גדול ומקdash בו ביום** - ביום הכהנים, כאמור להלן (לב).

**וכולין** - כל הטבילות היה טובל בקדושים [על גג] **בית הפרווה** - שהיתה בנוייה בתחום העזורה, והיתה מקודשת בקדושת העזורה, שטבילות הבאות ממחמת יום הכהנים צריכים להיות בבית קדוש, כתוב 'ורחץ את בשרו במים במקום קדוש'.

**חויז מזו** - חוות מהטבילה ראשונה שהיה טובל ביום הכהנים **שהיתה בחול** - שהיה טובל במקום שאינו מקודש בקדושת העזורה, כיון שטבילה זו אינה מיוחדת ובאה בגין יום הכהנים, שהרי אף כל ימות השנה אין אדם נכנס לעזורה, אפילו טהור, עד שיטבול, ומקום טבילה זו היה **על גבי שער המים**, שעל גבי שער המים בעובי החומה היה מתוקן בית טבילה חול, ממי מעין שנמשך לשם,

**ובצד לשפטו היהת** - שער המים היה מצד לשכתו של הכהן גדול. הרוי מוכח שהיתה לכהן גדול לשכה בסמוך לשער המים [שכאמור לעיל הייתה בדרכם].

**רב פפא: מסתבר להוכיח לשכת פרהדרין היהת בדרכם בסמוך לשער המים, וכך היה טובל סמוך לשכתו בכור ובכערב [שאמ לשכת פרהדרין היהת בצפון היה טוחנה בהליכה נספת מכית טבילה שבדרום לשכת פרהדרין שכפנון]**

לאחר שרב פפא הוכיח שהיתה לכהן גדול לשכה בצפון ולשכה בדרכם, מוסיף רב פפא ואומר: **וילא ידענא, אי לשפט פרהדרין באפנון, ולשפט בית אבטינס בdryom. או לשפט בית אבטינס באפנון, ולשפט פרהדרין בdryom.**

**ומסתברא דלשפט פרהדרין** [שהכהן היה ישן שם] **בדרום הואי** - הייתה בדרכם, סמוך למקום שהכהן גדול היה טובל בו.

**מאי טעם**,

**מקדים קאי** - כשהכהן גדול היה משכים בAKER בכל שבעת ימי הפרישה היה עומד ממתחו, **ומימיק את רגליו** - והיה עושה צרכיון,

**וטביל** - והיה טובל שם על גבי שער המים, שכל המיסך רגליו טוען טבילה ליכנס בעזורה, **ואף כל הנכנס סתום לעזורה טוען טבילה, כדלעיל**.

**ואיזיל לאפנון** - והיה הולך הכהן גדול לשכתו השנייה שהיתה בצפון, **ונגמר** - והיה לומד **חפינה** - את סדר חפינת הקטורתה.

**ונאתמי** - אחר כך היה בא **לቤת המקדש, ועביד עבודה כולי יומא** - ועשה את העבודה כל היום, כפי שנינו לעיל (יד) כל שבעת הימים הוא זורק את הדם וכו'.

**לבחורי פניא, מדו עלייה** - בפנות היום, היו מזים עליו כאמור לעיל (יד):

**והדר אזיל לdryom וטביל** - ואחר כך היה הולך בdryom וטובל על שער המים, כרבי עקיבא דאמר (לעיל יד) טהור שנפל עליו הזוג, בטמא, וטוען טבילה.

**וניה** - והיה הולך לשכב בלשכת פרהדרין הסמוך לבית הטבילה.

ישן בלשכת פרהדרין בצפון,
מיסך רגליו, וטובל בשער המים שהייתה בדורותם מצד לשכת פרהדרין
<b>הולך לצפון</b>
לומד חפינה בלשכת בית אבטינס בצפון
עובד בבית המקדש, ובסיום היום מזים עליו
<b>הולך לדרום</b>
טובל בשער המים שהייתה בדורותם מצד לשכת פרהדרין
ישן בלשכת פרהדרין

**דאוי אמרת לשכת פרהדרין בצפון** - שאם תאמר שלשכת פרהדרין שהוא ישן בה הייתה בצפון, ורוחוקה מבית הטבילה היה בזו יותר טירוחה כדהלן:

**מקדים קאי ומיסך רגליו** - היה עומד ממתו בבורק, ועשה צרכיו בדרך כל המשכימים, ואזיל לדרום וטביל - והיה הולך לדרום לטבול על גבי שער המים.  
**וגמר חפינה** - ולמד שם 'חפינה' בבית אבטינס שהיה בא בית המקדש ועשה את העבודה ואתי לבית המקדש ועביד עבודה פוליה יומא - והוא בא לבית המקדש ועשה את העבודה כל היום,

**להדי פניא מדו עלייה** - בפנות היום היו מזים עליו,  
**והדר אזיל לדרום וטביל** - ואחר כך היה הולך לדרום לטבול על גבי שער המים.  
**ובעני מהדר ומיזל לצפון ומינה** - והוא צריך לחזור וללכת לצפון לשכת פרהדרין לישון שם, ומי (**טרח**) מטרחין ליה כולי האי - וכי מתרחחים אותו כל זאת,

ישן בלשכת פרהדרין בצפון,
מיסך רגליו
<b>הולך לדרום</b>
טובל בשער המים שהייתה בדורותם מצד לשכת בית אבטינס
לשכת בית אבטינס (בדורותם), לומד חפינה
עובד בבית המקדש, ובסיום היום מזים עליו
<b>הולך לדרום</b>
טובל בשער המים שהייתה בדורותם מצד לשכת בית אבטינס
<b>הולך לצפון</b>
חזר לצפון לשכת פרהדרין שם ישן

ולכן מסתבר לנו רשות שלשכת פרהדרין הייתה בדרום סמוך לבית טבילתו, וכך לא היה טורח בהליכה נסفة.

#### **דוחית הראה: מצינו שהיו מתריחים את הכהן משתי טעמים**

הגמר דוחה הוכחה זו ומבקשת: **אלמה לא** - למה לא מתריחים את הכהן, והרי אדרבא מתרחין **ליה טפי** - היו מתריחים אותו יותר, **דא צדוקי הוא ליפרוש** - שם צדוקי הוא ואיןו ריא שמים לקבל עליו תורה המקדש, שיפורש מהכהונה גודלה ולא קיבלנה מתחילה, וטוב לנו, שהרי הצדוקים היו משנים את סדר העבודה.

**אי נמי** - ויש עוד טעם נוסף בזה, שאפירלו אם הוא אדם כשר, טוב לנו להטרicho, כדי **שלא מותם דעתו עליו** - שלא יתגאה בכתיר כהונתו,

ויש להוכיח שאנו מעדיפים להטריח את הכהן, **דא לא תימא הבוי** - שם לא אמר כך שאנו רוצים להטרicho, **נעבדיננו לתרזיהו בטהריה הדרי** - נעשה את שתי הלשכות במקום אחד, **אי נמי תסאי ליה בטהרא** - או שישפיך לכחן גדול לשכה אחת, ומכך שעשו שתי לשכות בשתי מקומות מוכח שאנו מעדיפים לכתחילה להטרicho מב' הטעמים הנ"ל.



שניינו במשנה: **ואמרו לו אישיכן גדור וכור'**-Anno שלוחוי בית דין ואתה שלוחינו ושליח בית דין.

#### **הצעת ראה: במשנה משמע שהכהנים הם 'שלוחי דין' בהקרבת הקרבנות, ולא 'שלוחי דרכמנא'**

مبرרת הגמורה: **לימה תהוי** - האם נאמר שמה שאומרת משנתינו 'אתה שלוחנו' הוא **תובחתך דרב הונא בריה דרב יהושע**,

**דא אמר רב הונא בריה דרב יהושע: חני כהני** - אלו הכהנים, **שלוחי דרכמנא נינהו** - שלוחים של ה' הם בהקרבת הקרבנות, ולא שלוחין של בעל הקרבן, ועל כן אם אדם נדר שהו לא יהנה מהכהן, מותר לכחן להקריב את קרבנותיו שאינו שליח של הבעלים].

ורב הונא בריה דרב יהושע מוכח שכך הוא: **דא אמרת שלוחי דין נינהו** - שם תאמר שהכהנים הם שלוחים שלנו, [נמוד ב] **מי איقا מידי דאן לא מאיין למעד ושלוחי דין מצו עבדי** - וכי יש דבר שאנו [הישראלים] לא יכולים לעשות, ושלוחינו יכולים לעשות, הרי אדם לא יכול לעשות שליח לדבר שהוא עצמו לא יכול לעשות.

ובמשנה שנאמר 'אתה שלוחינו' משמע שהכהנים הם שלוחים שלנו.

#### **דוחית הראה: מה שאומרים לכחן 'אתה שלוחינו' אין לעניין הקרבת הקרבנות אלא לעניין קבלת השבועה**

הגמר דוחה את הראה: **חייב קאמרי ליה** - מה שאומרים לנו 'אתה שלוחינו' אין הכוונה שהinct שליחינו בהקרבת הקרבנות, אלא בעניין השבועה שאנו משביעים אותו שלא תנסה, בזה 'אתה שליח שלנו', כולם: **משבעין אין עלייך על דעתך ועל דעת בית דין**, שם אתה בא להעירים בקבלת השבועה ולהשוו שהinct מקבל את השבועה שלא תנסה מהסדר שהinct

חוושב בלבך לעשות, על כן אנו אומרים לך שהשבועה היא לפני דעת בית דין שנייה מקבל על עצמו בשבועה לעשות כפי דעתינו ו דעת בית דין בשבועה.



שנינו במשנה: הוא פורש ובוכה והן פורשין ובוכין וכו'.

### הטעם שהכהן גדול בכהן על שהשביעו שלא יעשה כמעשה הצדוקים, והטעם שזקני הכהונה בכוכים על שהשביעו שבועה זו

הגמרא מבארת את הטעם שהוא פורש ובוכה, מפני שחושدوهو צדוקי, שהיו צריכים להשביע אותו שלא יעשה את מעשה הקטורת כמו הצדוקים.

והם פורשין ובוכין, מפני שחושדוهو, דאמר רבי יהושע בן לוי: כל החושד בכספיים, לוקה בגופו, כמו שמצינו אצל משה רבינו אמר על בני ישראל (שמות ד) 'הן לא יאמינו לי, ואחר כך כחוב' הנהה ידו מצורעת כשלג.'

### הטעם שמשבעין את הכהן

ובכל קב' השבועה הזאת למה,

שלא יתken מבחן ויכניס, כדי שצדוקין עוזין - שהצדוקים היו נותנים את הקטורת על הגחלים מחוץ לקודש הקודשים וכך היו נכנסין לקודש הקודשים, ואין זה הסדר אלא כך צריך לעשות: הכהן נכנס תחילת לקודש הקודשים, ושם הוא נותן את הקטורת על הגחלים.

### מעשה בצדוקי אחד ששינה מהסדר, ונגעןש

תנו רבנן, מעשה בצדוקי אחד שהתקין מבחוץ והכניס - שלא עשה כדורי חז"ל, אלא נתן את הקטורת על הגחלים מחוץ לקודש הקודשים, וכך נכנס, ביציאתו היה שמח שמחה גדולה.

פגע בו אביו.

אמר לו [האב הצדוקי] בני: אף על פי שצדוקין אנו, מתיראין אנו מן הפרושים.

אמר לו [בנו]: כל ימי התייחס מצעיר על המקרא זהה: כי בענן אראה על הפטורה, שהצדוקים מפרשימים שיש להיכנס לקודש הקודשים כאשר הקטורת כבר על הגחלים ועשן הקטורת עולה, אמרתי: מתי יבוא לידי ואקיימנו, עכשו שבא לידי לא אקיימנו.

אמרו: לא היו ימים מועטין עד שמת, והואotel באשפה, ורקו תולעין יותר אין מהותמו - שהחוטם הוא האיבר הראשון שנכנס לבית לפניו והוא נכנס תחילת לקודש הקודשים.

ויש אומרים ביציאתו [מקדש הקודשים] ניגף, דתני רבי חייא: אםין קול נשמע בעזורה, שבא מלאך וחבטו על פניו, ונכנסו אליו הכהנים, וממצו כוף רגל עגל בין בתפיו מחבתת המלאך, שכף רגל המלאכים היא כוף רגל עגל, שנאמר: ורגלים רגל ישירה וכוף רגליים כוף רגל עגל.



שנינו במשנה: אמר רבי זכריה בן קבוטל וכו' [פעמים הרבה קרייתי לפניו בדניאל].

**'דב' רמז לרב חנן בר רבא שיש לומר 'קבוטל' ולא 'קופטל'**

מתני' היה רב חנן בר רבא **לחיה בר רב קפמיה דרב** - רב חנן בר רבא לימד את משנתינו לחיה בנו של רב, בפני רב, וכך הוא לימדו: אמר רבבי זכריה בן קפוטל, **ומתני' היה רב בידיה קבוטל** - ורב הראה לו בידו, כלומר: רב סימן לו שיש לומר 'קבוטל', ולא 'קופטל'.

שואלת הגמרא: **וינמא ליה מימר** - מודיע רב סימן לו, ולא אמר לו זאת בפיו.  
עונה הגמara: **קריאת שם עזה קרי** - רב קרא אז קריאת שם עזה, ולא יכול להפסיק בדיור.

**שאלה: כיצד רב דמו באמצעות קריאת שם, והרי יש איסור בדבר**

שואלת הגמara: **ובci הא גוונא מי שרוי** - וכי באופן זה [לسانם באמצעות קריאת שם עזה מותר, והוא אמר רבבי יצחק בר מורתא: הקורא את שם, לא ירמזו בעיניו, ולא יקروין בשפתותיו, ולא יורה באצבעוניו,

ותניא רבבי אלעזר חפקא אומר: הקורא את שם, ומרמזו בעיניו, ומזכיר בשפתותיו, ומראה באצבעונו, עלילו הפטור אומר ילא אותי קראת יעקב, ואם כך קשה כיצד רב סימן באמצעות קריאת שם עזה.

**תשובה: רב אחז בפרק שני, וכו' מותר לדמו**

עונה הגמara: **לא קשיא,**

**הא** - מה ששנינו שאסור לرمוז באמצעות קריאת שם מדבר בפרק ראשון של קריאת שם עזה בו כוונה, שנאמר בו 'והיו הדברים האלה על לך'.

**הא** - מה שרב סימן באמצעות קריאת שם עזה היה בפרק שני.

◆ ◆ ◆

**ג' דרישות בפסק 'זדברת בם'**

פנוי רבנן, 'זדברת בם', שיש לך להשמע מה שאתה מוציא מפייך, בם - בקריאה שם עזה, ולא בתפללה, שהתפללה בלחש, שנאמר בחנה 'וקולה לא ישמע'.

'זדברת בם', בם - בדברי תורה יש לך רשות לדבר, ולא בדברים אחרים, שיחת הילדים וקלות ראש.

**רבי אחא אומר: 'זדברת בם', עשה אותו קבע, ולא פעליהם עראי.**

**איסור השח שיחת חולין**

**אמר רבא: השח שיחת חולין, עobar בעשה, שנאמר 'זדברת בם', 'בם' ולא בדברים אחרים.**  
**רב אחא בר יעקב אמר עobar בלבד, שנאמר 'בל הרבים יגעים** [דברים בטלים, שהם יגעה לריק] **לא יוכל איש לדבר** [אין רשות אדם לדבר].

## משנה

**כיצד היו מונעים מהכהן גדול לישון אם עמיד להתנmens כליל יום כיפור**

אם בקש [רצה ועמד הכהן גדול] **להתנmens** [בליל יום כיפור], **פרחי בהונגה מכין לפניו באצבע אצבען** **אצבען** [באצבע הסמוכה לאגודל כפי יבוואר בגمراא],

ואומרים לו: **איש כיון גדול, עמוד והפוג אחת על הרצפה** - טיל ושהוק לנו פעם אחת על הרצפה [כפי שיבואר בגمراא] להפיג שינה מעיןך.

ומעסיקין אותו בדברים המפיגים את השינה [כמבואר לעיל וכפי שיבואר עוד בגمراא], שלא יישן עד **שיגיע זמן השחיטה** - עד שיגיע זמן שחיתת תמיד של שחירתה, שהוא באhir המזורה.

## גמרה

**ביאור המשנה: מכין לפניו באצבע צרידה**

שנינו במשנה: מכין לפניו באצבע צרידה, מבורתה הגمراא: **מאי אצבען**.

**אמר רב יהוּקה: צרתה דרא** - צרתה של זו, ה'צרה' של אצבע זו, אצבע הסמוכה לאצבע.

**מאי היא** - מה היא, אייזו אצבע היא,

**גודל** - האצבע הסמוכה לאגודל, שהיא מחבר את האצבע לאגודל בחזקה, ושותט את האצבע ומכה על כף ידו וכך נשמע קול.

**מחוי רב הונא** - רב הונא הראה כיצד עושים זאת, **וazel קלא בכולי כי רב** - והלך הקול, כלומר נשמע הקול בכל הבית המדרש.

♦ ♦ ♦

**השוחק שהיו אומרים לכהן גדול לעשות כדי שלא יתנmens**

שנינו במשנה: **ואומרים לו איש כיון גדול הפוג אחת על הרצפה וכו'**.

**אמר רב יצחק: על חרת** - אומרים לכהן הראה לנו דרך חדש.

**מאי היא** - מה הוא החדש.

**אמר לייה** - אומרים לו לכהן גדול: **אחו קידה** - תראה לנו כיצד עושים 'קידה', שוכב על הריצפה בעודו נסמרק רק על אגודלי הידיים והרגלים, ושותה, ונושק את הריצפה, ועומד [ובכל פעולה זו אינו נסמך כלל בידו או ברגלו על הריצפה, אלא רק באגודלים].

♦ ♦ ♦

**כדי להעסק את הכהן גדול שלא ירדם היו שרים בפה**

שנינו במשנה: **ומעסיקין אותו עד שיגיע זמן שחיטה וכו'**.

תנא, לא היו מעסיקין אותו לא בnable, ולא בכנוּר, אלא בפה - היו משוררין לפניו, ומה היו אומרים: 'אם ח' לא יבנה בית שוא עמלו בונוּ בו' - כלומר זהה בעבודתך שתאה לשם שמים, שתאה מרצה, שאם אינה רצואה אין טורחך עליה לכלום, והוא יגיעה בחינוך בניית בנים שלא יתקיים שהוא عمل לrisk.

### מייקרי ירושלים לא היו ישנים כל אותו הלילה

**מייקרי ירושלים** [מחובבי ירושלים] לא היו ישנים כל הלילה, כדי שיישמע כהן גדול קול הברכה, ולא תהא شيئا חוטפתו.

### אבא שאול: נם בשאר ערי ישראל היו ערים, אך היו כאים לעבירה

**מניא אבא שאול אמר:** אף בגבוליין [בשאר ערי ישראל, ולא רק במקדש] היו עושין כן [שהיו נוערים בלילה] זכר למקדש, אלא שהי חוטאין - משחקין אנשים ונשים יחד, ובайн לעבירה.

### לא בכל מקום היו חוטאים אלא בנרדעא

**אמר אבוי, ואיתימא רב נחמן בר יצחק:** פרגומא - תפרש ותבהיר את מה ששנינו שהיו חוטאים, על נחרדעה,

דאמר ליה אלהו לריב יהודה אחוה דרב סלא חסידא (אח של רב סלא חסידא) אמריתו אפאי לא אמי מישיח - אתם אומרים למה לא בא משיח, וכי זו שאלה, והא האידנא יומא דכיפורין הוא - והרי היום יומ כיפור, ואבעול כמה בתולתא בנחרדעה - ונבעלו כמה בתולות בעיר נחרדעה.

**אמר ליה רב יהודה:** הקדוש ברוך הוא מאי אמר - מה אומר על כך הקב"ה.

**אמר ליה אליהו:** הקדוש ברוך הוא אומר על כך (ד"כ) 'לפתח חטא רוצץ' - יצר הרע מהטיא את האדם בעל כרחו.

המשיך רב יהודה ושאל: ושטן מאי אמר - ומה אומר על כך השטן, כיצד הוא מקטרג עקב מעשים אלו.

**אמר ליה אליהו:** שטן ביום דכיפורין לית ליה רשותא לאסטוני - השטן, ביום ה兜ורים אין לו רשות להשתין ולקטרג.

מבארת הגמרא: **מאי** - מהיין לומדים זאת,

**אמר רמי בר חמרא:** 'השטן בgmtria: תלת מאה ושיתין וארבעה יומי' את ליה רשותא לאסטוני - השטן בגימטריא הוא, תלת מאה ושיתין וארבעה יומי' את ליה רשותא לאסטוני - 364 ימים יש לו רשות להשתין, ביום דכיפורין לית ליה רשותא לאסטוני - ובשנה הרי יש 365 ימים, ובזה נרמז שביום כפור אין לו רשות להשתין ולקטרג.







יומא דף כ

שבת קודש יט אייר תשפ"א

לפתח חטאת רובין. ושתן מאי אמר ליה שטן ביומא דכיפורி לית ליה רשותא לאסטוני מפאאי אמר רמי בר חמא השתן בגמתריא תלת מהא ושיטין וארבעה הווי תלת מהא ושיטין וארבעה יומאי אית ליה רשותא לאסטוני ביומא דכיפוררי לית ליה רשותא לאסטוני [התבאר בדף הקודם].

♦♦♦

### משנה

#### זמן תרומות החדש בכל יום, ביום הכפורים וברגלים

[כל יום]: **בכל יום תורמין את המזבח** - הכהן היה נוטל במחתה מהדרשן שהיה על מזבח החיצון, והיה מניחו במזורה הכבש, זמן עובודה זו היה בכל יום, בקריאת הגבר או סמוך לו - בזמן קריית הגבר או סמוך לו זמן זה, **בין לפניו בין לאחריו**, [הגמרה תברא מהו קריית הגבר, והוא סמוך לעלות השחר].

[ביום כיפור]: **וביום הכפורים היה זמן עבודה זו, מתחות הלילה.**

[ברגלים]: **וברגלים, מאשמורה הראשונה** - שהليلة נחלק לג' משמרות, ואשמורה ראשונה היא לאחר שעבר שליש הלילה.

**ולא היה קריית הגבר מגעת עד שהיתה עוזרת מלאה מישראל** - בג' רגלים, עוד לפני השכמת הבוקר שהוא הזמן שהתרנגול קורא, כבר הייתה העוזרת מלאה מישראל המבאים קרבנותיהם, להיות מזומנים להקריבם מיד אחר קרבן התמיד.

### גמר

**משנה במסכת זבחים שמכואר בה שאחר חצות ליל הושלמה הקטרת האבירים, והרי הם בכלל דין, ועל כן אבירים שפקעו ונפלו מהמזבח לאחר חצות אין ציריך להחזרם**

**תנן הtram** - שניינו שם במסכת זבחים: **אבירים שפקעו מעל גבי המזבח** - איברי הקרבנות שהיו באש שעל גבי המזבח, והם פקו מASH המזבח, ומתווך פקיעותן קפצו ונפלו מהמזבח, אם פקו **קדום חצות הלילה**, **יחזיר** אותם הכהן על המזבח.

**ומזעלין בהן** - ועדין יש בהם איסור מעילה, שכיוון שלא נעשית כל מצוותם, [שייש מצווה להחזרם על המזבח], הרי הם בכלל קדשי ה'.

אבל אבירים שפקעו ונפלו מהמזבח **לאחר חצות, לא יחזיר** - אין צורך להחזירם על המזבח. **חצות הלילה עשוה 'עיכול'** באבירים, שכבר אינם נחשבים כאבירים' שיש להקטירם, אלא **קידשן** (שכבר הוקטו והושלמה מצוות הקטרתם).

**ואין מזעלין בהן** - ואין בהם איסור מעילה, כיון שנעשה כל מצוותם [شمיעלה היא רק

בקדשי ה', וכיון שאין בהם צורך גבוה שכבר אין צורך להחזים על המזבח, אינם בכלל קדרי ה').

### מקור שעד חצות עדין יש מצוות הקטרת באיברים, ואחר חצות הרי הם כמעוכלים' והושלמה הקטרת

مبرרת הגמara: **מןא דני מיל'** - מנין אלו הדברים שבחצות עשו עיכול (ועל כן אחר חצות, אין צורך להזכיר את האיברים שפקעו, והושלמה מצוות הקטרתם).

**אמר רב:** כתוב אחד אומר: 'היא העולה על מוקדה כל הלילה והקטרת', הרי משמע שיש מצוות הקטרת כל הלילה, וממי לא איברים שפקעו מהמזבח כל הלילה יש להזרים.

**וכתוב אחד אומר:** 'כל הלילה עד הבוקר וכו', והרמים את הדשן, ומסמיכות הפסוקים משמע שאיברי העולה (שכבר 'משלה' בהם האש) נקרים 'כל הלילה' - 'דשן', שאפשר לעשות בהם 'תרומות הדשן', ואין מצוה להקטירם, וממי לא איברים שפקעו מהמזבח כל הלילה, אין צורך להזרים, שהם כבר בכלל 'דשן'.

**הא פיצ'**,

**חלקהו, חציו להקטירה** - חצי הלילה (עד חצות), איברים שלא נתעכלו לגמרי עדין יש מצוות בהקטרתם, ואף אם הם פקו מהמזבח צריך להזרים. [ובזמן זה עדין אין מצוות הרמת הדשן].

**וחציו להרמה** - וחצי לילה (מחצות ואילך), אפשר לקיים באיברים אלו מצוות תרומת הדשן.

### שאלת: אם מצוות 'תרומת הדשן' היא רק מחצות הלילה, כיצד הקדימו ברוגלים את תרומת הדשן לפני חצות הלילה

**כתב רב בקהנא**, הרי שנינו במשנתינו: **בכל يوم תזרמין את המזבח בקראית הגביר או סמוך לו בין מלפניו בין מלאחוריו**. וביום הכהנורים היו תורמים את המזבח ממחצות. וברוגלים, מאשمرة הרשותה, [עמדו ב]

ואי סלקא דעתך ממחצות דאוריתא היא - ואם עולה על דעתך לומר, שההתורה מצוות הרמת הדשן היא רק מחצות הלילה, אם כן: **היכי מקדמין** - איך אפשר להקדים את תרומת הדשן מאשمرة ראשונה, הרי אפילו איברים שכבר הוקטו היטב, והרי הם במצבות בגדר 'דשן', מכל מקום אין בהן מצוות תרומת הדשן אלא מחצות הלילה ואילך, כמובן מדברך שרק 'חציו (השני של הלילה) להרמה'. (**ויהיכי מאחרין**).

אלא מוכראים לומר שככל הלילה כשר בין להקטרה ובין לתרומת הדשן, שאיברים שאינם מעוכלים יש מצוה בהקטרתם כל הלילה. ודשן שכבר מעוכל יש מצוה בהרמותו גם בתחילת הלילה.

ואם כן חוזרת השאלה מה המקור שאיברים שמשלה בהם האור ואינם מעוכלים, הרי הם נחשבים מ'מחצות' כ'מעוכלים' ואין צורך להזרים אם הם פקו.

**מקור חדש שהוצאות עשויה עיכול: ממה שנאמר כל הלילה עד הבוקר, שיש בוקר של הלילה שהוא בחוץ**

אלא אמר רבי יוחנן: נאמר בפסוק בעניין הקטרת העולה: 'היא העולה על המזבח כל הלילה עד הבוקר, ממשמע שנאמר 'כל הלילה', אני יודע שהוא עד הבוקר', ומה תלמוד לומר עד הבוקר,

לומר לך: תן בקר לבקרו של לילה - בוקרו של לילה הוא עלות השחר, וכך הפסוק הוסיף וכותב 'עד בוקר' לתחת 'בוקר' נוספת שהוא לפני הבוקר של הלילה, דהיינו לפני עלות השחר, וכיון שהפסוק לא אמר מהו זמן בוקר זה, על כרחך אנו צריכים לבאר שהכוונה לחצות לילה, (שהוא פרק זמן מוגדר, ואין לנו זמן אחר מוגדר בלילה לפרש שעליו הפסוק דבר) שמצוות הקטרת [באיברים שמשלת בהם האור] היא עד חצות לילה, ואם הם פקו אין צריך להחזרם,

אמנם תרומת הדשן זמנה מתחילה הלילה כմבוואר לעיל, הילך קבוע חכמים זמנים בכל יום לפי עניינו, כלהלן: **בכל يوم תורמין את המזבח בקריאת הגבר או סמוך לו בין מלפניו לבין מלאחיו**, כיון שבכל יום אין הרבה קרבנות, סגיא - די להם להתחילה בתרומת הדשן מקרות הגבר.

**ביום הփוריים דאיقا חולשא דכהן גדול עבדין מחותן** - ביום הփוריים שיש חולשה של הכהן גדול שהרי עליו בלבד מוטלת העבודה, צריך להשכים יותר, כדי שהכהן לא יעבד ברצף כל הזמן, ולכן מקודמים את תרומת הדשן מחותן הלילה.

וברגלים, **דנפייש ישראלי וניפוי קרבנות** - ובଘים שמרובים ישראל המבאים קרבנותיהם ומרובים הקרבנות, עבדין עושים את תרומת הדשן מאשمرة הראשונה, פדקתי טעם - כמו שנינו טעם הדבר: לא היה קריית הגבר מגעת עד שחייב ערוה מלאה משראל, והיינו כיון שהיו עם רב וקרבנות מרובים היה דין רב במקום המערכת, ובכל יום בריגל (לאחר תרומת הדשן) היו מעלים את שר האפר ל'תפוח' (שהוא גל של אפר באמצעות המזבח, והוא כונסים שם את כל אפר המזבח, ולפעמים היה שם 300 כור אפר, והוא נוי למזבח), ולכן הוצרכו להקדים את תרומת הדשן לאשمرة ראשונה.



שנינו במשנה: בכל יום תורמין את המזבח בקריאת הגבר.

مبرרתת הגمرا: **מאי קריית הגבר**.

**דעה א' (רב): כאשר מכריז האדם הממונה להכרייז**

רב אמר: **קרא גברא** - בזמן שקורא האדם, שהיה במקדש אדם הממונה להכרייז בבורא: עמדו כהנים לעבודתכם.

**דעה ב' (רב שליא): כאשר התרגנו קורא**

רבי שליא אמר: **קרא תרגנול** - זמן שקורא התרגנול, שהוא סמוך לעלות השחר.

### מעשה בענין זה ברוב ודבי שליא

מספרת הגמara: **רב איקלע לאחריה דברי שליא** - רב נקלע למקוםו של רב שילא ולא היו מכירים אותו,

**לא היה אמור לא מיקם עלייה דברי שליא** - לא היה שם מתרגם לעמוד לפני רבי שליא, שהחכם הדרשן, היה לוחש הדרשה למתרגם בלשון עברית, והוא היה מתרגם לרבים בלשון שהם מבינים].

**אם רב עליה, וקא מפרש, Mai קריית הגבר: קרא גברא** - עמד רב לפניו להיות מתרגם, ובתוך הדרשה אמר רבי שליא 'קרות הגבר', ורב תרגמו לרבים 'קרא גברא'.

**אמר ליה רבי שליא: וליא מך קרא טרנגולא** - ויאמר כבודו 'קרא הטרנגול'.

**אמר ליה רב: אבוב לחרי זמר** - חלילה שהוא חשוב לפני בני חורים כזמר נאה וערב, **לגרדי** **לא מקבילה מיניה** - כאשר הוא בא אצל האורגים לשוחרר ולהחולל להם, הזמר לא הוכשר בעיניהם. והນמשל הוא: פירוש זה פירשתי לפני שרים רבים פעמיים רבות ולא מיחו בידי, עכשו פירשתי לפניך שאינך גדול כמותם, ולא קבלתו.

והוסיף רב ואמר: **כى היה קאיימנא עלייה דברי חייא ומפרישנא** - כאשר עמדתי לפני רבי חייא ופירשתי Mai קריית הגבר, 'קרא גברא', **ולא אמר לי ולא מידי** - ולא אמר לי ולא דבר, **ואת אמרת לי אימא מך קרא טרנגולא** - אתה אומר לי לומר ולהתרגם 'קרא הטרנגול'.

**אמר ליה רב שליא: מך ביה רב** - כבודו הוא רב, שאתה רגיל לך ולתרגם לפני רבי חייא שהוא דודך, **ニינה מך** - לך ושב בכבודך, שאינוי ראוי שהוא 'רב' מתרגם שלי.

**אמר ליה רב: אמריי אינשי איקנגת ליה פוץ עמריה** - אנשים אומרים אם נשכרת אצל אדם מלאכת יום, כל מלאכה שיטיל عليك ואפילו היא בזואה, כגון ניפוי צמר שהוא מלאכת נשים, עשה לו, אף אני, מאחר שהתחלה במלاكتך, אגמור.

**איכא דאמרי, וכי אמר ליה** - יש אמורים שכך אמר רב לרבי שליא: **מעלין בקדש ולא מוריין** - גנאי הדרשה הוא שארד אני ויקום פחות ממוני לגומרה.

### ברייתא שסבירא בה הכרזת הנברא כדעת רב

**תניא כוותיה דבר, תניא כוותיה דברי שליא.**

**תניא כוותיה דבר, גיבני ברוז** - גיבני המカリיז (כך היו קוראים למカリיז), מהו אומר: **עמדו כהנים לעובדתכם, ולוים לדוכנכם, וישראל למעמדכם**, והיה קולו נשמע בשלוש פרסאות.

**מעשה באגריפס המליך שהיה בא בדרך ושם קולו בשלוש פרסאות,**

**וכשבא לבינו שיגר לו מתנות,**

**ואף על פי כן כהן גדול משובח ממנה, שколоו נשמע יותר, דאמר מר: וכבר אמר אנא השם** - כבר פעם אחת היה מעשה שהוא כהן גדול מודה על פניו ביום הקפורים, ואמר אנא השם חטאתי וכו', **ונשמע קולו ביריחו**, **ו אמר רב בר חנה אמר רב ביוחנן: מירוחלים לירחו עשר פרסי**, הרי שколоו של הכהן גדול נשמע למרחק 10 פרסאות, ושל גיבני כרוז 3 פרסאות,

ואף על גב דקה איקא חולשא - וاع"ג שכאן ביום כיפור יש חולשה של התענית, והכא ליכא חולשא - וככאן אצל גביני כרוז אין תענית,

והכא יממא - וככאן אצל הכהן הוא ביום, שהקהל נשמע בו פחות מבלילה, והחטם ליליא - ושם אצל גביני כרוז באليلה, שהקהל נשמע בו יותר, דאמר רבי לוי: מפני מה אין קולו של אדם נשמע ביום כדרכ שונשנעה בליליה, מפני גלגל חמה שמונפר ברקיע, בחרש (כגון) המנפר בארץים,

והאי חירגא דיומה - ופסולת זו מנסירת החמה, כמו נגר שמנסר ארזים שנופל פסולת מהנסירה, וכן כאן כאשר החמה מנסרת ברקיע יש פסולת) שהיא נראית ביום בעמוד של המשמש, 'א' שמייה - פסולת זו שמה 'לא',

וכיינו דק אמר - וזה שאמיר נובודנצר: זכל דيري ארעה (בלא) חשבין' - וכל דيري הארץ חשובים לפני ה' לגודל יקר תפארתו כליא, וכיינו כפסולת זו של נסירת החמה ברקיע.

### [בגלו קול גלגל חמה אין שומעים קול המונה של רומי, וכן להיפך]

הנו רבנן, אלמלא גלגל חמה, נשמע קול המונה של רומי - קול המון העם של רומי.  
ואלמלא קול המונה של רומי, נשמע קול גלגל חמה.

### [ג' קולות הולכים מסוף העולם ועד סוף]

הנו רבנן, שלוש קולות הולכים מסוף העולם ועד סוף, ואלו הן:

- א. קול גלגל חמה.
  - ב. וקול המונה של רומי.
  - ג. וקול נשמה בשעה שיוציאה מן הגוף.
- ויש אומרים: אף לידה. (ד' נ)

ויש אומרים: אף רידיא - קול מלאך הממונה על השקת הארץ ממטר השמים מעל מן התהום מתחת, וקוראל להן, שנאמר 'תהום אל תהום קורא' (ומלאך זה נקרא 'רידיא' שור חורש] שמרה דומה לעגל).

ובעו רבנן רחמי אנשמה - וביקשו חכמים רחמים על נשמה בשעה שיוציאה מן הגוף שלא ישמע קולה, ובטלות.

### ברייתא כדעת רבישילא: שקדות הגבר הוא קרא התרנגול

הניא כוותיה דרבוי שילא שקדות הגבר הינו קרא התרנגול, שניינו: היוצא לדרך קודם קריית הגבר [התרנגול] דמו בראשו - עון מותו על ראשו מوطל, שהוא המית עצמו, שיש מזיקים בזמן זה.

רבוי יאשיה אומר: עד שישנה - אין יצאת בדרך אלא עד שהתרנגול יקרא פעם שנייה.

ויש אומרים: עד שישליך - שהתרנגול יקרא פעם שלישית.

ובאייה תרנגול אמרו: בתרנגול ביןוני - שאינו ממהר קריאתו ולא מאחר.

הרי מפורש בברייתא שגבר הוא תרנגול, שהבריתא פותחת ואומרת 'קריאת הגבר/  
ומסימנת ואומרת 'באיזה תרנגול אמרו'.







יומא דף כא

יום ראשון כ אייר תשפ"א

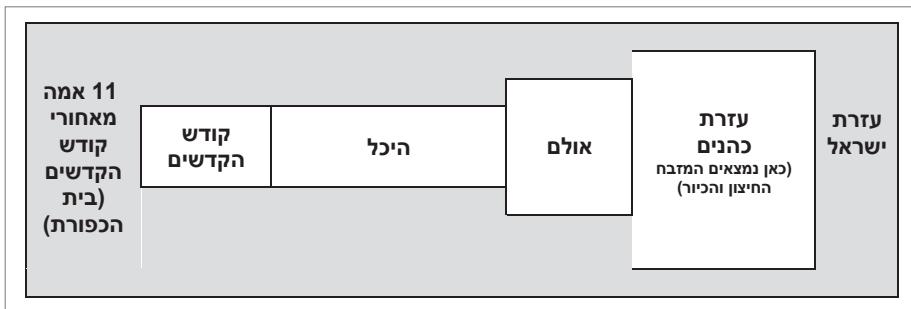
ויש אומרים אף רידיא ובעו רבנן רחמי אנשמה בשעה שיוצאה מן הגוף ובטלוה. פניא כוותיה הרבה שילא היוצא בדרך קודם קריית הגבר דמו בראשו רבי ישעיה אומר עד שישנה ויש אומרים עד שישלש ובאייה פרגנול אמרו בתרנגול ביןוצי. [התבאר בדף הקודם].



### עומדים צופפים ומשתחים רוחחים

אמר رب יהודה אמר רב: בשעה שיישראל עולין לרجل, עומדין צופפים, ומשתחים רוחחים - כמשתחווים ונופלים נעשה להם נס, והמקום מרחיב עד שיש בין אחד לשני ארבע אמות שלא ישמע איש וידוי של חבירו, שלא יכלם.

ונמשיכין אחת עשרה אמה אחורי בית הפתורת - והוא נמשכין מתחוך דוחקן עד השטח שמאחורי קודש הקודשים, שהיו ישראלים נמצאים בעזרת ישראל שהיא בכניטה לעוזרה, ורבות הדוחק היו מלאים את צרכי ההיכל וכוטלי העוזרה, ואת ה11 אמה רוח שהייתה מאחוריו קודש הקודשים עד הכותל המערבי של העוזרה.



مبرרת הגמרא: **מאי קאמר** - כיון שאמר רב שהיו משתחים רוחחים ונטרוחה המקום על ידי הנס, מדוע אמר שהיה נמשכים עד 11 אמה מרוב דוחק, הרי כיון שנעשה נס והמקום נטרוח היה די מקום לכולם בעזרת ישראל.

מבארת הגמרא: **חייב קאמר**: אף על פי שנמשכין אחת עשרה אמה אחורי בית הפתורת ועומדים צופפים, מכל מקום בשדה משפטין נעשה להם נס, ואזיו היו משפטין רוחחים, וכולם היו נמצאים בעזרת ישראל לצד מזרחה וכך היו משתחים [ברוח] לפני ההיכל, וזה אחד מעשרה נסים שנעשו במקדש.

### עשרה נסים נעשו בבית המקדש

**הנתן, עשרה נסים נעשו בבית המקדש :**

א. לא הפללה אשא עבורה מריח בשר מקדש - אף שבדרך הטבע אשא שמתואה לאכול מבשר צלי [או ממאכל אחר] שמעלה ריח, ואני אוכלתו, יכולת להפליל ולדה.

- ב. ולא הסדרהبشر הקדש מעולים.
- ג. ולא נראת זכוכית המטבחים - של עוזרה.
- ד. ולא אירע קרי לכהן גדול ביום הכפורים.
- ה. ולא נמצא פסול בעומר, שאמ髻 היה פסול בעומר, אין שעורים אחרים שאפשר להביאו, שהיו קוצרים את השעורים לקרבן העומר בלבד מוצאי יום טוב של פסח, ולא היו קוצרים אלא כפי השיעור הנוצרך להקרבה,
- ו. ובשתי הלחמים גם לא נמצא מעולם פסול, שאמ髻 היה בו פסול, לא היה לחם אחר, שאפיקתם בערב יום טוב, ואין אפיקתו דוחה יום טוב,
- ז. ובלחם הפנים, גם לא היה בו פסול מעולם, שאמ髻 היה בו פסול, היה השולחן עומד ריקם עד שבת הבאה, שלחם הפנים היה נאפה מערב שבת, ואפיקתו אינה דוחה את השבת, ולא היו מסדרים לחם על השולחן אלא בשבת.
- ח. עומדים צופפים, ומשתחררים רוחחים.
- ט. ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולים.
- י. ולא אמר אדם לךבריו צר לי מקום [מזונותי דחויה, או דירתי דחויה], שאلين בירושלים, לכל הבאים בירושלים היה מזנות ברוח ומקום דירה ברכבות.

**שאלת התנא אומר שיש עשרה ניסים במקדש, ושנים מהnisים הם ניסים בירושלים ולא דוקא במקדש**

שואלת הגמרא: **פתח במקדש** - המשנה פותחת ואומרת עשרה ניסים נעשו במקדש, **נסים בירושלים** - והמשנה מסימנת בשתי ניסים שנעשו בירושלים (לא הזיק נחש ועקרב בירושלים). ולא אמר אדם לךבריו צר לי המקום שאلين בירושלים).

**תשובה: יש ב' ניסים נוספים שהוא במקדש**

עונה הגמara: **איבא פרמי אחרניתא במקדש** - יש שתי ניסים אחרים שהוא במקדש, **התניא: מעולם לא כבו גשםים, אש של עצי המערקה.** **ועשן המערקה, אפילו כל הרוחות שבעוולם באות ומונשות בו, אין מזיותו אותו מקום.**

**שאלת התנא: והרי יש נס נוסף: דברים שהיו נבלעים ברישוף העוזה**

שואלת הגמara: **ויתו ליבא** - ועוד ניסים אין, **והתניא, רב שמעיה בקלנוו** [שם מקום]: **שבורי כליל חרס** - שמברשלים בהן קדשי קדשים, שצרכיהם לשוברם החיים ובלוע בהם נותר, ויש דין לשוברם במקום קדוש, **נכלעין במקומן** [שאם לא היו נבלעים היה נעשה אשפות של שברי כליל חרס בעוזרה].

**ואמר אבוי: מורה ונואה** - של עולות העופר שלא היו מקטירים אותם, **ודישון מזבח הפנימי** [האפר שהיה מוריידים מהמזבח הפנימי], **ונכשון המנורה** [שירוי הפתילות שהיו מוציאים מהמנורה בכל יום], **נכלעין במקומן**, שהכהן היה מניחם סמוך למזבח (בمزבח של כבש) והם היו נבלעים שם.

**תשובה: ג' הדברים שלא היה פסול בעומר, בשתי הלחים ובלחם הפנים נמנים כנס אחד**

עונה הגמרא: **פסולי תלתא הו - ג' הניסים שלא אירע בפסול בעומר, בשתי הלחים ובלחם הפנים, החשבות אותם לג' ניסים, חשבינהו בחד -** תחשב אותם כנס אחד.

**אפיק תרי ועיל תרי** - נמצא שאתה מוציא מבינן העשרה ניסים, שני ניסים, אתה מכenis שני ניסים אחרים [שברי כלי חרס נבלעים. מורהה וכו' נבלעים].

שואלה הגמרא: **אי הכי בלועין נמי תרי הו -** אם כן שכל הדברים שהם מעוניין אחד נחשבים כנס אחד, גם שתי הדברים שהיו נבלעים במקומם [שברי כלי חרס. ומורהה וכו'], נמצא **חשבינהו בחד -** תחשב אותם כדבר אחר, ואם כן **חסרו לו -** נמצא שחסר ויש רק ט' ניסים.

עונה הגמרא: **אי פא נמי אחרתי -** יש עוד נס אחר **דאמר רביה יהושע בן לוי: נס גדור להיה נעשה בלחם הפנים סילוקו כסודיו -** כשמשלקים אותו מהשולchan בשבת עדיין הוא חם אף שעבר יותר משבעה מאפייתו (שהוא נאפה בערב שבת, והיה על השולחן בשבת עד שבת הבאה), **שנאמר לשום לחם חום ביום הלקחו -** שהוא חם ביום שנלקח ממש.

עשרה ניסים במקדש
א. לא הפללה אשה.
ב. לא הסריךبشر קודש.
ג. לא נראה זבוב בבית המטבחים.
ד. לא אירע קרי.
ה. לא נמצא פסול.
ו. עומדים צופפים.
ז. לא כיבשו גשמי אש של עצי המערכת.
ח. עשן המערכת, כל רוחות שביעולם אין מזיזות אותו.
ט. נבלעים במקומם.
י. לחם הפנים סילוקו בסידורו.

**שאלה ב': והרי היו ניסים נוספים בארון הקודש, וכן בכרובים בקדש הקדרשים שלא היו תופסים מקום כלל**

שואלה הגמara: **ותו ליקא -** וייתר אין, וכי לא היו עוד ניסים,

והאמר רבוי לוי: **דבר זה מסורת בידינו מאבותינו, מקום ארון אינו מן המקדשה -** מקום הארון בקדש הקדרשים לא תפס כלל מקום למעט מידת החלל של קודש הקדרשים, שנינו שבין הארון לכוטל קודש הקדרשים היה רוח עשר אמות לכל צח, וכל רוחב חלל קודש הקדרשים לא היה אלא עשרים אמה, נמצא שאין מקום הארון כמעט כלום, (ואף שמידת הארון הייתה 2 אמות וחצי על 2 אמה וחצי, במצבות הוא לא תפס כלל מקום).

**ואמר רבנאי אמר שמואל: הכרובים בנס היו עומדים -** הכרובים שעשה שלמה המלך (שהם היו חוץ מהכרובים שעשה משה על הכפורת שעל הארון) היו עומדים בארץ (בקודש

הקדושים) מצד הארון, אחד בצדפון ואחד בצדדרום, לכל כרוב היה את 'גוף הכרוב' וממנו היו פרוסות ב'כנפיים', כל כנף היה פרוס 5 אמה. נמצא ש'הכנפיים של ב' הכרובים הם 20 אמה, שהוא כל אורך קודש הקדושים (שהיה 20 אמה), ולא בשאר מקום לגוף הכרובים, שהיה נס והם לא תפסו מקום.

### תשובות: התנה מנה רק ניסים שהיו בחוץ ולא ניסים שהיו בפנים

עונה הגمراה: **ניסי דבראי קא חשייב** - התנה החשוב רק ניסים שהיו בחוץ, בעזורה. **ניסי דגנאי לא קא חשייב** - אבל ניסים שהיו בפנים בהיכל או בקודש הקדושים, התנה לא החשוב.

שואלת הגمراה: **אי הци** - אם כן, **לחם הפנים נמי nisi דגנאי הויא** - הנס שנינו לגביו לחם הפנים הוא גם נס שהיה בפנים, שהרי השולחן היה עומד בהיכל, והתנה כן הזכירו.

עונה הגمراה: הנס שנינו ללחם הפנים, **nisi דבראי הויא** - נס שבוחץ הוא, שהוא היה נס הידוע לכל שכולם היו רואים את השולחן, כדלהלן:

**דאמר ריש לקיש, מאי דכתיב על השולחן הטהור**, מכך שנאמר על השולחן 'טהור', מכלל מכך משמע **שהוא טמא** - שהוא מקבל טומאה, ולכן הוצרכה התורה לומר שיש להניח עליו לחם רק כאשר הוא טהור. [עמו ב]

וקשה על כך, והרי: **כל依 עז העשי לנחת הויא** - השולחן הוא כלי עז גדול וכבד שאיןנו מיעוד לטלטול אלא הוא מיועד להיות מונח במקומו, **וכל依 [עז] העשי לנחת, איןו מקבל טומאה**, שכלי עז הוקש לשק (בגד העשו מנוצחה של עיזים), שנאמר (ויקרא יא) 'מכל כלי עז או בגד או עור או שק', מה שקי מטללים אותו מלא וריק, **וחוץ בפני טומאה** - כיון שכלי זה אינו מקבל טומאה אלא אם כן מטללים אותו מלא וריק, **וכל依 עז איןו מקבל טומאה**, פתחים אלא אם כן הפתח סתום בדבר שאינו מקבל טומאה,

ואם כך מודיע שנינו שהשולחן מקבל טומאה,

**אללא, מלמד שmaggibinato** [את השולחן] **לעולי רגילים, ואומרים להם**: **ראו חיבתכם לפני המקום, שפיטולקו כסדוריו** [שהלחם חמ ביום סילוקו מהשולחן], **כיום סיורו על השולחן**, **שנאמר לשות לחם חמ ביום הלקחו**, ומראין אותו לחוץ, לחוץ, נמצא שהשולחן עשוי לטלטול ולכן הוא מקבל טומאה.

לפי זה מבואר גם כן הטעם שהתנה מונה את נס לחם הפנים, כיון שהוא כניסה בבחוץ שהיא ניכרת לכל.



**שאלה ג': והרי יש נס נוסף שיש Lehlema המליך נטע מני מדינים של זהב והוא מוציאים פירותיהם. וכשנכנו נois להיכל, העז יבש**

שואלת הגمراה: **ויתו ליכא** - וייתר אין, וכי לא היו ניסים נוספים,

והאמר רב אושעיא: בשעה שבנה שלמה בית המקדש, נטע בו כל מיני מגדלים של זהב, וכיו מוציאין פירומיתן בזמנן. וכשהרוח מנשכת בהן [היו הפירות] נושרים.

שנאמר ירעש לבנון פריו - ירעש פריו של ישראל כמו הפירות של הלבנון [לبنון הוא בית המקדש], שכאשר הרוח הייתה נשבת היו העצים מקישין זה לזו, והם היו רועשים, ונשמעו קולם.

וכשנכנסו גוים להיכל, עץ המגדלים של זהב יבש, שנאמר פרחה לבנון אומלל, ועתיד הקדוש ברוך הוא להחזירן, שנאמר פרוח תפארת ותגל, אף גילת ורגן, כבוד הלבנון נתן לה'. הרי שהיו עוד ניסים במקדם.

#### תשובה: התנה לא החשיב ניסים קבועים במקומות

עונה הגمراה: ניסי דקביעי - ניסים שהיו קבועים ועומדים תמיד במקום לא קא חשיב - לא החשיב התנה. שהתנה לא החשיב אלא ניסים שלא היו קבועים ועומדים במקום, כגון שלא הסריח הבשר והעשן לא זו ממקומו.

#### תשובה נוספת על שאלה ב': לא החשיבו את נס הארון והכוכבים כיון שהתנה לא החשיב ניסים קבועים במקומות

מוסיפה הגمراה: השטה דעתית להכי - כאשר באת לכך, לבאר שני ניסים קבועים התנה לא החשיב, אפשר לפי זה לתרץ גם את השאלה הקודמת: ארון וכוכבים נמי, ניסי דקביעי נינהו - ניסים קבועים הם, ולכן התנה לא החשיב אותם.

◆ ◆ ◆

אמר מר: ועשן המערכה אפילו כל רוחות שבולמים באות ומנשבות בו אין מיזות אותו ממקומו.

#### שאלת: והרי שניינו שלא היה עשן באש של המערכה

שואלת הגمراה: ומיה הוה [וכי היה] עשן במערכה, והתניא: חמשה דברים נאמרו באש של מערכה:

רכואה בארי - בימי שלמה נפלה גחלת מן השם על המזבח [עד שבא מנשה וסילקה], והאש שבה הייתה דומה לארי רובץ.

וברה כחמה - האש הייתה זכה ונקייה, כשמש המאירה באור בהיר וברור.

ויש בה ממש [בשלחת עצמה הייתה ממשות].

ואוכלת לחין כיבשין - והאש הייתה שורפת דברים יבשים ולחמים.

וانيיה מעלה עשן.

הרי מבואר בברייתא זו שש המערכה לא העלה עשן, וקשה על מה שניינו שהיה עשן במערכה.

**תשובה: מה שנינו שהיה עשן באש המערכת לא מדובר באש שירדה ממהמים, אלא באש שהbiciao על המערכת בשל הדיות**

עונה הגמרא: **כִּי קָא אַמְרֵין** - מה שאמרנו שהיה עשן במערכת, לא מדובר באש של גובה, אלא בדוחיות - באש של הדיות, שהוא מביאים על המזבח גם אש רגילה, **דתניא: זַנְתָּנו בְּנֵי אַהֲרֹן אֶשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ, אֲךָ עַל פִּי שָׁאשׁ יוֹרֶת מִן הַשָּׁמִים, מֵצָה לְהַבְּיאָה** מִן ההדריות, ובash זו היה עשן, וען זה אפילו כל רוחות שבועלם לא היו מזויות אותו.

♦ ♦ ♦

שנינו לעיל על אש המערכת, שירדה מן השמים, הייתה **רבוצחה כארוי**.

**שאלה: הרי שנינו שאש המערכת הייתה רבוצחה מכלב**

שואלת הגמרא: **וְהִתְנִיא, אָמַר רַבִּי חַנִּינָא סָגֵן הַכּוֹנָנים: אַנְיָ רַאיְתָּה, וַרְבּוֹצָה פְּכַלְבָּה.**

**תשובה: בכית רាជון הייתה רבוצחה כארוי, ובכית שני רבוצחה מכלב**

עונה הגמרא: **לֹא קָשֵׁיא, פָּאן** - מה שנינו הייתה האש רבוצחה כארוי מדובר במקדש ראשון. **פָּאן** - מה שנינו הייתה האש רבוצחה מכלב, מדובר במקדש שני.

**שאלה: הרי בכית שני לא היה אש**

שואלת הגמara: **וּבְמִקְדֵּשׁ שְׁנִי מֵהָוָיָה** - וכי במקדש שני הייתה אש על המזבח מן השמים, **והאמר רב שמואל בר איןיא: מַאי דְּכַתֵּיב [לגביו בית שני] 'יָאָרֶץ בּוֹ וְאָכְבָּד'**, **וְקַרְינָן 'יָאָכְבָּדָה'**, **מַאי שְׁנָא דְּמַחְוֹסֵר הָא** - מה שונה תיבת זו שהיא חסרה את האות ה-ה. **אלא: אַלְוּ חִמְשָׁה דְּבָרִים שְׁחוּ בֵין מִקְדֵּשׁ רָאשׁוֹן לְמִקְדֵּשׁ שְׁנִי**, וזה נרמז באות ה-ה, **וְאַלְוּ חִנְמָה דְּבָרִים:**

א. ארוז, וכפורת, וכרכובים.

ב. אש [משמעות על המזבח].

ג. ושבינה לא שרתה בו.

ד. ורוח הקודש לא הייתה בנביאים משנת שתים לדריש ואילך (ואז בנו את הבית השני).  
ה. ואורים ותומים.

הרוי מובואר שבבית שני לא היה אש ממשמים על המזבח, וקשה על מה שהגמara אמרה שהיה אש ממשמים על המזבח בבית שני [והיא הייתה רבוצחה מכלב].

**תשובה: בכית שני היה אש אך היא לא סייעה**

עונה הגמara: **אמרי אין, מיהו הוה** - כן, אש על המזבח ממשמים היה, אבל **סיוע לא מסייע** - לסייע באכילת הקרבנות [כלומר: לסייע בשריפתם], היא לא הייתה מסייעת, והיו

צריכים להביא אש מן הדיוות [ולא היה זה כמו בבית ראשון שה האש של גבוח שרפה את הקרבנות, והביאו אש מההדיות רק כי מצווה להביא גם אש מההדיות כדלעיל].



### שש אשות

תנו רבנן, שיש אשות הן :

א. יש אוכלת, ואינה שותה.

ב. ויש שותה, ואינה אוכלת.

ג. ויש אוכלת ושותה.

ד. ויש אוכלת לחין ביבשין.

ה. ויש אש דוחה אש.

ו. ויש אש אוכלת אש.

הגמרא מבארת: א. **יש אש אוכלת ואינה שותה : הָא דִין** - זה, האש שלנו, ששורפת מאכלים ולא משקים.

ב. **שותה ואינה אוכلت : דְחוּלֵין** - האש של חולים מקדחת וכדומה, שהוא האש, שהאדם צמא למים ואני חפץ לאכול.

ג. **אוכלת ושותה : דַאֲלִיהוּ**, דכתיב 'וְאֶת הַמִים אֲשֶׁר בַּתְעֵלָה לְחַבָּה', שה האש שרפה מאכלים ומשקים כמפורט בפסק.

ד. **אוכلت לחין ביבשין : דְמֻעָכָה** - אש של המערכת כמבואר לעיל.

ה. **יש אש דוחה אש** ממקום להלן: **דְגָבְרִיאֵל** - שבריאל שהוא 'שר של אש' ירד להציג את חנניה מישאל ועזריה מכובשן האש, שנעשה שם נס שה האש של גבריאל ציננה את כבשן האש מבפנים (וכך ניצלו חנניה מישאל ועזריה), וזה גם חיממה מבוזע (כדי שאלו שורקו את חנניה מישאל ועזריה לכבשן האש ישרפו).

ו. **ויש אש אוכلت אש : דְשִׁכְיָה**, דאמר מר [בשעה שביקש הקב"ה לברוא את האדם, אמרו המלאכים מה אנו ש כי תזכרנו], **הוֹשִׁיט** [הקב"ה] **אָצַבְעָו בִּינֵיכֶם וְשָׁרְפָּו**.



לעיל שבינו ויעשן **המערכה**, אפילו כל הרוחות שבעולם אין מיזות אותו ממקומו,

### שאליה: הרי שניינו שעשן המערכת נוטה לצדדים שונים

שואלת הגמרא: **וְהִאמֶר רַבִּי יְצָחָק בֶּן אַבְדִימִי : בְמָזָאֵי יוֹם טוֹב הַאַחֲרוֹן שֶׁל חַג** [של סוכות] **הַכָּל צוֹפֵין לְעַשֵּׂן הַמְעָרָכָה**, שמא תמול נחתם גור דין על גשמי שנה, שבוג נידוני על המים, ולפי נתית העשן יודעים מה נחתם, כדלהלן:

אם היה נוטה **כְלָפִי צְפּוֹן** - הרי מוכחה שרוח דרומיות נושבת [שהרי הדרום והצפון הם זה מול זה] ואז עננים שמחין, ובعلن בתים עצבין, מפני שגשמי שנה מרוביין, ופירותיהם מركיבין,

שרוח דרומית מרובה גשם ועולה לחות, וממילא הפירות מركיבים, ובועל הפירוט אינטיכולים לאחסן אותם למוכרם唼 לאט לאט ביוקר, אלא מוכרים את כל פירותיהם מיד בזול. אם העשן נטה **כלי פְּרוֹם**, הרי מוכח שרוח צפונית נושבת, ואזיו עגנים עצבין, ובועל בתיים שמחין, מפני שגשמי שנה מועטין, ופירותיהן משתפרין, שרוח צפונית אין בה גשם רב, ועשה יושב'.

**נטה כֶּלֶפִּי מַזָּרָה**, הרי מוכח שרוח מערבית נושבת, ואזיו **הכֶּל שְׁמָחִין** - שרוח מערבית שקופה היא, ובביאה גשמי לפי הרαι, ואין הפירות מרכיבין, ותבואה הזרע מצלה, ואין רעב בעולם.

**כֶּלֶפִּי מַעֲרָבָה**, הרי מוכח שרוח מזרחית נושבת, ואזיו **הכֶּל עַצְבִּין** - שרוח מזרחית חמה ויבשה, ומיבשת את הזרעים.

#### תשובה: העשן עולה עם נתיה כלי צדדים שונים אך איןו מתפוזר

עונה הגمرا: **דאיל ואתי כדיקלי** - שהוא הולך ובא כדקל, **אבדורי לא הוה מייבדר** - ולהתפוזר הוא לא היה מתפוזר, ככלומר העשן היה מתנענע כמו שעז דקל מתנענע, וחזר למקומו, אך העשן לא היה מתפוזר לכל צד.

◆ ◆ ◆

#### סתירה: בכיריתא הניל שנינו שרוח מערבית יפה, ומזרחית קשה, וככיריתא אחרת שנינו להיפך

אמר מר: **כֶּלֶפִּי מַזָּרָה** - אם עשן המערכת נטה כלי פיה, והינו שרוח המערבית נושבת, **הכֶּל שְׁמָחִין**, שרוח מערבית טובה היא. ואם עשן המערכת נטה **כֶּלֶפִּי מַעֲרָבָה**, והינו שרוח מזרחית נושבת **הכֶּל עַצְבִּין**, שרוח מזרחית קשה היא.

ורמיגנו - והקשו על כך מה ששנינו בברייתא: **מַזָּרָה לְעוֹלָם יִפְהָה**.

**מערבית לְעוֹלָם קָשָׁה**.

روح צפונית יפה לחטין, בשעה שהביאו [שגדלו] שליש. וקsha ליזיתים, בזמן שהן חותטין.

روح דרומית קשה לחטין, בשעה שהביאו [שגדלו] שליש. ויפה ליזיתים, בזמן שהן חותטין.

ואמר רב יוסף ואיתימא מר זוטרא: **וְסִיקְנֵיךְ, שְׁלֵחֵן** [היה במקדש] באפסון. ומונחה [היתה במקדש] בקדром.

האי מרביה דידיה - זה מגדל את שלו, ככלומר: רוח צפונית מגדלת את החיטים הראויים לשולחן (שלליו היה לחם הפנים) שהוא בצפון,

והאי מרביה דידיה - זה מגדל את שלו, רוח דרומית מגדלת זיתים הראויים למנורה (שהדליקוה משמן זית) שהיא בדרום.

הרי מבואר בברייתא זו שרוח מערבית קשה ומזרחית יפה, להיפך مما ששנינו לעיל.

#### תשובה: בריתא אחת מדברת על בני כל שהוא ארץ לה ורוח מזרחית יפה לה. וככיריתא אחת

מדברת על בני ארץ ישראל שהוא מוחdat להתיישב ורוח מערבית יפה לה

עונה הגمرا: **לא קשיא, הא לאן** - זה, מה ששנינו בברייתא, נאמר לנו לבני בבל, שמזרחית

יפה לארץ בבל, שהיא ארץ לחוה מלחמת מים וaina צריכה גשמיים מרובים, ואדרבא רוח  
מערבית שמביאה גשמיים מרובים קשים לה.

**זה ליה** - וזה, מה שאמר רבי יצחק בר אבדימי, הוא להם, לבני ארץ ישראל, שמזוחית  
שממעיטה את הגשמיים קשה לאرض ישראל, שהיא ארץ הרים ובקעות, וממהרת ליבש.  
רוח ערבית שמרבה את הגשמיים, יפה לה.

### הדרן עלך שבעת ימים



מהדורה זו מתייחדת בהגשת דברי הגמרא באופן שהלומד מקבל באופן ברור את ה"צורתא דشمעתתא", נושא הסוגיא, השיטות והraiות.

בסיום הלימוד הסוגיא ברורה לפני הלומד, מסוכמת במוחו ובליבו.

הביאור עורך באופן שהלומד "לומד" את הסוגיא ובכך קונה קניין בדף.

הכוורות לפני כל נושא והקיטוע לכל סוגיא מהווים תוספת בהירות כמאמר חז"ל "לייתן רוח בין פרשה לפרשיה".

מעלות אלו יחד עם חדשנות ההגשה והאותיות המאיירות הם האבן השואבת לומדים חדשים אם ישנים לחיבור העמוק עם מהדורה זו.

להנצחת המהדורה, מסכת או חוברת 0533129507  
a0533129507@gmail.com

בס"ד

ניתן לשמע שיעור 7 דפים [בשיעור אחד]  
במס' 036171111 - קול הלשון  
ולבקיש 0700-7\*



9771565598004